

Vergaderjaar 2004–2005

29 754

Terrorismebestrijding

Nr. 6

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 7 februari 2005

De vaste commissie van Justitie¹ heeft de volgende vragen over de brief van de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake terrorismebestrijding (29 754, nr. 5). De regering heeft deze vragen beantwoord bij brief van 4 februari 2005. Vragen en antwoorden zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
De Pater-van der Meer

De griffier van de commissie,
Coenen

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), De Vries (PvdA), Van Heemst (PvdA), Vos (GL), Rouvoet (CU), Adelmund (PvdA), De Wit (SP), Albayrak (PvdA), Luchtenveld (VVD), Wilders (Groep Wilders), Weekers (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Verbeet (PvdA), ondervoorzitter, Wolfsen (PvdA), De Vries (CDA), Van Haersma Buma (CDA), Eerdmans (LPF), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Van Fessem (CDA), Straub (PvdA), Griffith (VVD), Van der Laan (D66), Visser (VVD), Azough (GL), Vacature (algemeen), Vacature (algemeen).
Plv. leden: Jonker (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Timmer (PvdA), Halsema (GL), Van der Staaij (SGP), Kalsbeek (PvdA), Van Velzen (SP), Tjon-A-Ten (PvdA), Van Baalen (VVD), Blok (VVD), Hirsi Ali (VVD), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Jager (CDA), Van Heteren (PvdA), Arib (PvdA), Buijs (CDA), Sterk (CDA), Varela (LPF), Joldersma (CDA), Ormel (CDA), Van Dijken (PvdA), Örgü (VVD), Lambrechts (D66), Rijpstra (VVD), Karimi (GL), Hermans (LPF), Vergeer (SP).

1

Is er naar mening van de regering een relatie tussen netwerken van mensensmokkel en netwerken van terrorisme? Is deze mogelijke relatie onderzocht? Op welke wijze speelt het perspectief van terrorismebestrijding een rol bij voorkoming, vervolging en bestrijding van mensensmokkel?

Bij illegale reisbewegingen kunnen de modus operandi en reisroutes van terroristische netwerken overeenkomen met die van mensensmokkelaars. Thans wordt aangenomen dat deze reisbewegingen gescheiden plaatsvinden om ontdekking zoveel mogelijk te voorkomen. Bovendien lijkt er bij terroristische netwerken geen sprake te zijn van winstbejag bij de organisatie van de reis. Onder het oude artikel 197a Wetboek van strafrecht, waarin mensensmokkel strafbaar is gesteld, was het aantonen van winstbejag een noodzakelijk element. Het element winstbejag is, behalve voor verblijf, sinds de wetswijziging per 1 januari 2005 niet langer een onderdeel van de delictomschrijving. Terroristische netwerken kunnen dan ook vervolgd worden voor mensensmokkel bij het organiseren of faciliteren van de illegale in- of doorreis van potentiële terroristen.

Bij de aanpak van mensensmokkel wordt mensensmokkelverwante informatie continu onderzocht op aanwijzingen voor terrorisme. Uitgangspunt is dat de aanpak van mensensmokkel een bijdrage kan leveren aan het tegengaan van de illegale in- of doorreis van potentiële terroristen.

2

Kan de regering van de in de paragraaf «uitbreiding mogelijkheden tot optreden» en «aanpak bedreigingen radicale uitingen op internet» voorgestelde maatregelen (waaronder het apologieverbod, beroepsverbod bij haatzaaien en de meldingsplicht zonder verdenking) aangeven of soortgelijke maatregelen ook in andere Europese landen bestaan, zo ja welke landen en welke wetgeving het betreft?

De gedachte om het verheerlijken of goedpraten van ernstige terroristische misdrijven strafbaar te stellen, is gebaseerd op een Frans voorbeeld. Het wetsvoorstel waarin dit voorstel concreet wordt uitgewerkt, is thans in voorbereiding. Het streven is erop gericht het wetsvoorstel, na de gebruikelijke consultatie, nog voor de zomer aan de Raad van State voor te leggen en kort na de zomer bij Uw Kamer in te dienen. In de toelichting op het wetsvoorstel zal nader op wetgeving in ons omringende landen worden ingegaan.

3

Kan de regering voorzien in een heldere analyse waarin per bestaande AIVD- en strafrechtelijke (dwangmiddel)onderzoeksbevoegdheid wordt aangegeven waarin die bevoegdheid te kort schiet bij de bestrijding van terrorisme en op welke wijze uitbreiding en het creëren van bestaande bevoegdheden daarin verandering brengt?

In de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mede namens de minister van Defensie, van 15 juli 2004 (Kamerstukken II 2003/04, 29 200 VII, nr. 61, blz. 2) wordt onder meer een aantal wijzigingen van de WIV 2002 in het kader van de terrorismebestrijding aangekondigd. Het gaat hier om het verruimen van de mogelijkheden voor geautomatiseerde data-analyse, het mogelijk maken dat derden informatie aan de inlichtingen- en veiligheidsdiensten verstrekken door het bieden van rechtstreekse toegang tot bestanden, het mogelijk maken dat in bepaalde gevallen en onder voorwaarden een verplichting wordt opgelegd om de diensten de noodzakelijke informatie of toegang tot bestanden te verschaffen, alsmede om het verruimen van de thans zeer beperkte moge-

lijkheden om vanuit de diensten zelf de voorbereiding van terroristische aanslagen daadwerkelijk te verstoren. Tevens zullen bij de voorschriften voor de inzet van bijzondere inlichtingenmiddelen onnodig belastende elementen worden weggenomen, zonder afbreuk te doen aan de noodzakelijke afweging die aan elke inzet vooraf dient te gaan. Het wetsvoorstel waarin deze wijzigingen zijn opgenomen wordt momenteel voorbereid en zal naar verwachting in maart 2005 aan de ministerraad kunnen worden aangeboden met het oog op toezending voor advies naar de Raad van State. Zoals aangegeven in de kabinetsreactie op het rapport van de Commissie bestuurlijke evaluatie AIVD neemt het kabinet de aanbeveling van deze commissie over dat de AIVD geen additionele bevoegdheden nodig heeft buiten de reeds aangekondigde wetswijzigingen.

Zoals eerder aangekondigd (Kamerstukken II 2003/04, 29 754, nr. 1) worden ten aanzien van een aantal strafvorderlijke bevoegdheden voorstellen tot wijziging voorbereid in het wetsvoorstel dat thans gereed wordt gemaakt voor indiening bij de Raad van State. Het betreft voorstellen tot uitbreiding van onderzoeksmogelijkheden in het verkennend onderzoek, introductie van een bevoegdheid inzake het preventief fouilleren met het oog op terrorismebestrijding en een voorstel tot uitbreiding van toepassingsmogelijkheden van bijzondere opsporingsbevoegdheden met het oog op terrorismebestrijding. Inzake de voorlopige hechtenis wordt voorgesteld bewaring bij verdenking van een terroristisch misdrijf mogelijk te maken ook buiten het geval van ernstige bezwaren. Tenslotte wordt voorgesteld, toe te staan dat de strafzaak later bij de zittingsrechter wordt aangebracht, zodat de mogelijkheid ontstaat processtukken later aan het procesdossier toe te voegen. Ten aanzien van deze voorstellen, die alle uitbreidingen impliceren ten opzichte van bestaande mogelijkheden, zal in de memorie van toelichting nader worden uitgewerkt welke redenen daaraan ten grondslag liggen. Het streven is erop gericht het wetsvoorstel in mei van dit jaar bij Uw Kamer in te dienen. Het heeft de voorkeur om bij gelegenheid van de schriftelijke en mondelinge behandeling van het wetsvoorstel nader op de noodzaak van deze voorstellen in te gaan.

4

Deelt de regering de mening van AIVD-chef Van Hulst dat «één van de grootste uitdagingen van de komende vijf jaar is: het stoppen van radicalisering als één van de allerbelangrijkste voorfasen van terrorisme»? (Uitspraak in een interview met NRC-Handelsblad, 31 december 2004) Welke consequenties verbindt de regering hieraan?

Het kabinet deelt het standpunt dat het tegengaan van radicalisering als een van de belangrijkste voorfasen van terrorisme een grote uitdaging voor de nabije toekomst inhoudt. Voor de consequenties die het kabinet verbindt aan deze constatering zij verwezen naar onze brief van 24 januari 2005.

5

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft bij de persconferentie van de kabinetsbrief gesteld dat op dit moment in Nederland «meer landen dan tijdens de Koude Oorlog zich met heimelijke zaken bezighouden»? Welke landen zijn dit, wil de regering de namen van die landen noemen? Welke heimelijke activiteiten betreft het precies en hoe wordt hiertegen opgetreden, ook op diplomatiek niveau?

De Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten van Uw Kamer is en wordt op dit punt geïnformeerd. Indien in het openbaar mededeling zou worden gedaan over welke landen het betreft en waar deze landen zich specifiek op richten, zou dit ten koste gaan van de veiligheid van de Staat. De instanties die het aangaat worden door de AIVD hierover geïnformeerd opdat zij passende maatregelen kunnen treffen.

6

Kan de regering de essentiële onderdelen aangeven van het wetsvoorstel dat de bevoegdheden van de minister van Justitie regelt om, met gebruikmaking van bevoegdheden die op het terrein van andere ministeries liggen, in urgente gevallen als coördinerend minister voor terrorismebestrijding op te treden?

Het voorkomen van een terroristisch misdrijf valt primair onder de verantwoordelijkheid van de minister van Justitie. De door terrorismebestrijding ingegeven maatregelen kunnen echter ook liggen op het terrein van andere ministers. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de bevoegdheid (een deel van) het luchtruim te sluiten of de bevoegdheid het treinverkeer stil te leggen. Indien een terroristische aanslag dreigt, dienen de ter afwending daarvan noodzakelijke maatregelen onverwijld genomen te kunnen worden. Binnen het kabinet is daartoe afgesproken dat iedere minister direct medewerking verleent bij de uitvoering van de noodzakelijke maatregelen. Echter, voor die bedreigende situaties waarin overleg of overeenstemming gezien de urgentie niet meer tot de mogelijkheden behoort, zal bij wet geregeld worden dat de minister van Justitie, in zijn hoedanigheid van coördinerend minister van terrorismebestrijding, beschikt over de doorslaggevende bevoegdheid om de noodzakelijke maatregelen te treffen, eventueel met bevoegdheden die liggen op het terrein van andere ministers (brief van 10 september 2004, TK 2003/04, 29 754, nr. 1, blz. 9).

7

Betekent het feit dat bij wet de doorslaggevende bevoegdheid van de minister van Justitie in bedreigende situaties zal worden geregeld, dat de minister van Justitie deze bevoegdheid thans nog niet heeft? Wie heeft tot het vigerend worden van de aangekondigde wetgeving deze nu al benodigde doorslaggevende bevoegdheid?

De minister van Justitie heeft nu nog niet de wettelijk verankerde bevoegdheid om bij urgente dreiging maatregelen te treffen met gebruikmaking van bevoegdheden die onder alle andere omstandigheden ingevolge de sectorale wetgeving toekomen aan een andere minister. Een dergelijke doorslaggevende bevoegdheid kent de wetgeving op dit moment ook niet voor een andere minister dan de minister van Justitie. Dit betekent dat iedere minister voor zijn eigen beleidsterrein bevoegd is maatregelen te treffen. Wel is binnen het kabinet de afspraak gemaakt dat iedere minister direct medewerking verleent bij de uitvoering van de noodzakelijke maatregelen.

8

Kan de regering aangeven wanneer naar verwachting het wetsvoorstel inzake de doorslaggevende bevoegdheid van de minister van Justitie in werking zal treden en of tot die tijd een tijdelijke regeling zal worden getroffen om een adequate aansturing te verzekeren?

Gestreefd wordt naar indiening van het wetsvoorstel bij Uw Kamer in de tweede helft van dit jaar. In afwachting van de inwerkingtreding van een definitieve regeling bij wet wordt een tijdelijke voorziening getroffen die voorziet in de mogelijkheid dat de minister van Justitie als coördinerend minister van terrorismebestrijding zonodig gebruik kan maken van bevoegdheden die liggen op het terrein van andere ministers.

9

Welke mogelijkheden heeft de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb) om samenwerking door de relevante partners af te dwingen?

De NCTb heeft tot taak het niveau van samenwerking over het gehele terrein van de terrorismebestrijding te verbeteren door het voeren van een eenduidige, snelle en strakke regie. Dit wordt bereikt door het aansporen en betrekken van de relevante partijen bij het ontwerpen, plannen en uitvoeren van maatregelen ter voorkoming van terroristische aanslagen. Voor wat betreft de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties integreert de NCTb de ambtelijke werkzaamheden en voorbereiding van de besluitvorming zelfs geheel. De NCTb verzorgt derhalve voor beide ministers op het terrein van terrorisme de ambtelijke ondersteuning.

Daarnaast is binnen het kabinet afgesproken dat alle relevante diensten, ressorterend onder verschillende bewindspersonen, prioriteit zullen geven en capaciteit beschikbaar zullen stellen aan benodigde maatregelen om terrorisme te bestrijden wanneer de minister van Justitie dit nodig acht in het kader van zogenoemde verstoringssacties. De NCTb geeft hier invulling aan.

In voorkomend geval, bijvoorbeeld een acute dreiging van een terroristische aanslag waarbij het voeren van overleg of bereiken van overeenstemming gelet op de urgentie niet mogelijk is, kan gebruik worden gemaakt van de bij wet te regelen doorzettingsmacht.

10

Heeft de coördinerende minister van terrorismebestrijding gebruik moeten maken van bevoegdheden die liggen op het terrein van andere ministers? Zo ja, is dit telkens met volledige medewerking verlopen?

Nee, een dergelijke uitzonderlijke situatie heeft zich nog niet voorgedaan. Voor een uitgebreide beschrijving van de omstandigheden waaronder de minister van Justitie gebruik kan maken van zijn doorzettingsmacht, verwijzen wij u naar de brief van 10 september jl. (TK 2003–2004, 29 754, nr. 1).

11

Kan de regering aangeven in welke richting (globaal) de uitkomsten van het overleg met verschillende bedrijfssectoren en bedrijven op vitale maatschappelijke posities over veiligheidsmaatregelen en bewaking volgens de regering moeten opgaan?

Een zo goed mogelijke bescherming van processen, producten en diensten binnen de vitale sectoren is in veel gevallen primair een verantwoordelijkheid van de private sector. Aan beheerders en eigenaren zullen eisen moeten worden gesteld, bijvoorbeeld op het terrein van oefeningen en actualisatie van calamiteitenplannen. Voor het kabinet is uitgangspunt daarbij dat die eisen functioneel zijn en geen onnodige bestuurlijke lasten met zich brengen. De overheid zal toezicht uitoefenen op de uitvoering van de gestelde eisen en, in het uiterste geval, ingrijpen in de betreffende sector. De overheid zal het bedrijfsleven ondersteunen, bijvoorbeeld door het maken van afspraken voor het gezamenlijk ontwikkelen van detectiemethoden, het uitvoeren van dreigingsanalyses op basis waarvan het bedrijfsleven continuïteitsplannen kan ontwikkelen, evenals het organiseren van simulaties en gezamenlijke oefeningen. Vitale bedrijven hebben recht op een zekere bescherming van de overheid daar waar aard en omvang van de situatie daartoe aanleiding geeft.

12

Is er een effectieve democratische controle op wat er in de samenwerkingsverbanden wordt besloten die zijn gesloten ter versterking van de internationale samenwerking? De Task Force van Politiechefs is een ogenschijnlijk even machtig als ongecontroleerd orgaan; wat gaat de regering

doen om het optreden van politie en Justitie op internationaal niveau controleerbaar te maken?

Op dit moment vindt, zoals Uw Kamer bekend, democratische controle op de besluitvorming in de EU op het gebied van veiligheid plaats via het instemmingsrecht, het nationale controlemechanisme van het Nederlands parlement. Dit betekent dat voordat de minister een standpunt inneemt in de JBZ-Raad over voor het Koninkrijk bindende besluiten, vooraf instemming van het parlement nodig is. De Europese Task Force van Politiechefs rapporteert altijd aan de JBZ-Raad. Het parlement krijgt de beschikking over deze stukken via het Algemeen Overleg voorafgaand aan de JBZ-Raden en kan gebruik maken van het instemmingsrecht.

13

Wat wordt er gedaan aan het bestrijden van haatzaaiende, antisemitische media-uitzendingen vanuit Arabische landen, die in ons land te bezien zijn?

Artikel 22 bis van de Richtlijn Televisie zonder grenzen bepaalt dat de lidstaten er zorg voor dragen dat uitzendingen geen enkele aansporing tot haat op grond van ras, geslacht, godsdienst of nationaliteit bevatten. Bij de implementatie van de richtlijn in de Nederlandse wetgeving is ten aanzien van deze bepaling opgemerkt dat in implementatie daarvan is voorzien door middel van artikel 137d van het Wetboek van Strafrecht (Kamerstukken II 1998/99, 26 256, nr. 3, blz. 9, par. 2.6). Indien uitzendingen strafbare uitingen bevatten en er een aanknopingspunt is met Nederland, doordat ze gericht zijn op Nederland of doordat er tussenpersonen in Nederland bij de uitzending zijn betrokken die kunnen worden aangemerkt als medeplegers, zal hiernaar strafrechtelijk onderzoek worden gedaan en kan een strafrechtelijke vervolging worden ingesteld.

14

Overweegt de regering bij het beperken van de voedingsbodem, maatregelen te nemen tegen het verspreiden van salafitisch respectievelijk wahhabitisch gedachtegoed in ons land?

De Grondwet verbiedt het instellen van een voorafgaand verbod op uiten of verspreiden van gedachtegoed. Het gaat erom of in het kader van dit salafitisch respectievelijk wahhabitisch gedachtegoed strafbare uitingen worden gepleegd of opgeroepen wordt tot haat. Tegen de strafbare uitingen wordt opgetreden. Daarnaast zullen ook in het kader van het programma weerbare overheid maatregelen worden getroffen om de «weerbaarheid» tegen dit gedachtegoed tegen te gaan bij potentiële ontvangers.

15

Welke onderdelen uit het EU-Actieplan voor de strijd tegen terrorisme van 18 juni 2004 zijn nog niet volledig uitgevoerd?

Het EU Actieplan is de belangrijkste leidraad voor het Europese terrorismebeleid. Dit actieplan is tijdens de Europese raad van 17/18 juni vastgesteld en bevat 150 acties verdeeld over 7 strategische doelen. Die doelen zijn:

1. verdieping internationale consensus en het versterken van de internationale strijd tegen terrorisme;
2. reduceren van toegang van terroristen tot financiële en economische bronnen;
3. capaciteit in EU en LS maximaliseren inzake detectie, onderzoek en achtervolging van terroristen en het zien te voorkomen van terroristische aanslagen;

4. veiligheid van internationaal transport waarborgen en opzetten van een effectief systeem van grenscontrole;
5. versterken van mogelijkheden en instrumenten van de EU en lidstaten zodat ze beter om kunnen gaan met de consequenties van een terroristische aanslag;
6. factoren aanwijzen en proberen te ondermijnen die bijdragen aan rekrutering;
7. aandacht geven aan de externe relaties van de EU en versterken van contra-terrorisme capaciteit in derde landen.

Het afgelopen halve jaar is inzake veel acties vooruitgang geboekt. De EU heeft onder andere hoge prioriteit gegeven aan samenwerking met de VS en samen met de VS een Declaratie Terrorismebestrijding ondertekend. Daarin wordt onder meer veel aandacht besteed aan de strijd tegen financiering van terrorisme en informatie-uitwisseling.

Er is een strategie afgesproken om de financiering van terrorisme en de link met gewone criminaliteit beter in kaart te brengen en aan te pakken. Het pakket terrorisme-wetgeving is zeer uitgebreid binnen de EU het afgelopen jaar. Er is aandacht besteed aan de uitbreiding van Europol en Eurojust en gesproken over de positie van de Taskforce Police Chiefs (die wordt ondergebracht bij Europol en moet rapporteren aan CATS). Daarnaast is intensief gesproken over het opzetten van een European Border Agency, die per 1 mei 2005 operationeel zal worden.

Biometrische kenmerken in paspoorten, versterken van civiele protectie en meer aandacht voor vitale infrastructuur zijn ook acties waarin veel voortgang is geboekt de afgelopen maanden.

Duidelijk is dat de EU gestructureerd en efficiënt bezig is met het uitwerken van het Actieplan en daarmee serieus terrorismebestrijding in Europa ter hand heeft genomen. Het actieplan wordt 2 keer per jaar geactualiseerd. De eerste herziening vond plaats in december 2004 (doc JAI 428 14330/04). De acties die afgerond zijn, worden nog een maal genoemd (44), de acties die voortduren (69 in totaal) staan er permanent in en de acties die nog uitgevoerd dienen te worden (37), hebben een nieuwe deadline gekregen (uit te voeren in 2005/2006).

16

Is het mogelijk om de Kamer (eventueel vertrouwelijk) in te lichten over de concrete resultaten behaald met internationale partners in de strijd tegen het terrorisme die zich evenwel veelal aan directe waarneming onttrekken?

Het merendeel van de onderzoeken die door de AIVD worden uitgevoerd in de sfeer van het terrorisme en meer in het bijzonder het islamistisch terrorisme, omvat internationale aspecten. Samenwerking met internationale partners in dezen is dan ook eerder regel dan uitzondering. De noodzaak van bronbescherming alsmede van handhaving van de zogenoemde «derde-landregel» (kortweg de overeenkomst tussen samenwerkende diensten dat uitgewisselde informatie niet zonder voorafgaande toestemming ter beschikking wordt gesteld aan derden), maakt het onmogelijk om in het openbaar in te gaan op concrete resultaten van deze samenwerking.

In verschillende opsporingsonderzoeken inzake terrorisme, zoals die van het Landelijk Parket, speelt internationale rechtshulp een (belangrijke) rol. Daarbij geldt dat rechtshulpverzoeken over en weer worden verzonden en daaraan uitvoering wordt gegeven in het belang van het Nederlandse respectievelijk het buitenlandse opsporingsonderzoek. Ook de Unit terrorismebestrijding en bijzondere taken (UTBT) van de KLPD, die opereert onder gezag van de landelijk officieren van justitie voor terrorismebestrijding, neemt jaarlijks verscheidene rechtshulpverzoeken in behandeling. Zo zijn door deze Unit afgelopen jaar (2004) een twintigtal inkomende rechtshulpverzoeken ten behoeve van buitenlandse opspo-

ringsonderzoeken in behandeling genomen (en inmiddels voor het merendeel afgerond) en is een zestal uitgaande verzoeken aan buitenlandse opsporingsautoriteiten gedaan. Ook over concrete resultaten in opsporingsonderzoeken kunnen – gelet op het bovenstaande – geen nadere mededelingen worden gedaan.

17

Hoeveel personen en groeperingen worden in het oog gehouden door de AIVD?

Het onderzoek naar islamistische radicalisering en terrorisme richt zich in hoofdzaak op netwerken van fluïde en dynamische aard en omvang. In relatie hiermee worden tussen de honderd en tweehonderd personen met variërende intensiteit «in het oog» gehouden.

18

Op welke wijze worden personen verdacht van of veroordeeld voor terroristische misdrijven nu en in de toekomst gedetineerd?

Van terroristische misdrijven verdachte personen worden op dit moment verspreid over verschillende goed beveiligde penitentiaire inrichtingen. Daarvoor is gekozen om het beveiligingsrisico te beperken. Voor de langere termijn zal worden onderzocht of dit beleid moet worden voortgezet. In dit onderzoek zullen zaken worden betrokken als risico-beheersing, informatie-uitwisseling met de ketenpartners en het goed kunnen monitoren van de doelgroep.

19

Is het mogelijk dat de AIVD in haar dreigingsanalyses en de daarop gebaseerde informatievoorziening aan de Tweede Kamer statistische gegevens, zonder lopende onderzoeken in gevaar te brengen, op te nemen om een realistisch beeld van de aard en de dreiging van dreigingen tegen de nationale veiligheid?

Het is nauwelijks mogelijk om in de dreigingsanalyses van de AIVD statistische gegevens op te nemen om een realistisch beeld van de dreigingen tegen de nationale veiligheid te geven. Hoewel steeds wel gerept kan worden over globale aantallen, is het exacte aantal personen dat zich in een radicaliseringsproces bevindt niet bekend, evenmin als het aantal personen dat bereid is zijn leven te geven voor de jihad. Waar dat mogelijk is geeft de AIVD echter wel zo goed mogelijk aan in welke omvang zich een bepaald verschijnsel, zoals rekrutering voor de jihad zich voordoet of wat globaal de omvang is van netwerken die op enigerlei wijze met terrorisme in verband gebracht kunnen worden.

20

Wat is de stand van zaken van het onderzoek naar de financieringsrelaties tussen de georganiseerde misdaad en terreurgroeperingen? Tot welke aanvullende maatregelen zal dit leiden?

In het Nationaal Dreigingsbeeld is geconcludeerd dat er weinig aanwijzingen zijn dat terroristische organisaties zich in Nederland op structurele wijze schuldig maken aan criminele feiten. Wel zijn er incidentele aanwijzingen voor het ontplooiën van met name minder zware criminele activiteiten door terroristische groeperingen. Het openbaar ministerie en de politie zijn alert op deze aanwijzingen, zoals blijkt uit het feit dat zij in een recente Criminaliteitsbeeldanalyse concluderen dat er indicaties zijn voor een relatie tussen Turkse georganiseerde criminaliteit en Turks extremisme.

Er wordt geen algemeen onderzoek naar de financieringsrelaties tussen de georganiseerde misdaad en terreurgroeperingen gedaan. Wel wordt dit onderwerp aangestipt in een aantal andere onderzoeken. Hierover zal Uw Kamer bij gelegenheid worden geïnformeerd. Daarnaast heeft de financieringsrelatie tussen de georganiseerde misdaad en terreurgroeperingen ook de bijzondere aandacht van het Financieel Expertise Centrum (FEC).

21

Gelden er bijzondere criteria voor de intrekking van verblijfsvergunningen met de beperking verblijf als geestelijk bedienaar? Heeft de regering overwogen om betrokkenheid bij terrorisme als criterium voor intrekking van een verblijfsvergunning voor geestelijke bedienaren in te voeren? Wat waren de overwegingen om dit wel of niet te doen?

Voor iedere vreemdeling in Nederland geldt dat indien er sprake is van een inbreuk op de openbare orde of nationale veiligheid, dit kan leiden tot verblijfsweigering of verblijfsbeëindiging. Hierbij wordt derhalve geen onderscheid gemaakt naar het verblijfsdoel. Wel gelden er bijzondere bepalingen ten aanzien van bijvoorbeeld gemeenschapsonderdanen of vreemdelingen die rechten ontlenuen aan Europa-overeenkomsten of Associatieverdragen. Het wordt niet wenselijk geacht om voor bepaalde beroepsgroepen afwijkende criteria voor intrekking van de verblijfsvergunning te hanteren, dergelijke criteria moeten in alle gevallen gelden, ongeacht het verblijfsdoel waarvoor men in Nederland verblijft.

22

Bestaat er reeds overleg tussen de AIVD en het Openbaar Ministerie (OM) over de wensen van het OM over de te verstrekken informatie in ambtsberichten en de haalbaarheid van die wensen?

De landelijk officieren van justitie voor terrorismebestrijding voeren wekelijks, in voorkomende gevallen zelfs dagelijks, overleg met de AIVD over het verstrekken van ambtsberichten aan het OM ex artikel 38 WIV 2002. Ook onderhouden zij intensief contact met de zaakofficieren van justitie voor wie informatie van de AIVD mogelijk van belang kan zijn in het kader van een lopend opsporingsonderzoek. Naast de landelijk officieren van justitie speelt ook de CT-infobox een belangrijke rol. In de CT-infobox, waarin naast het OM onder meer ook de AIVD en de politie vertegenwoordigd zijn, wordt bezien of de AIVD over informatie beschikt die van belang is voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten. De ambtsberichten worden ingevolge de Wiv 2002 door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties of namens deze door het hoofd van de AIVD uitgebracht aan de Landelijk Officier van Justitie. Deze heeft de bevoegdheid alle aan een ambtsbericht ten grondslag liggende gegevens ter beoordeling van de juistheid van het bericht in te zien. Ambtsberichten werden tot voorkort vrijwel uitsluitend uitgebracht voorafgaand aan een opsporingsonderzoek. In de praktijk blijkt er thans echter ook behoefte aan ambtsberichten in het kader van lopende strafzaken. Dit compliceert de bij ambtsberichten vaak toch al lastige afweging tussen enerzijds de noodzaak tot bronbescherming, die om geheimhouding vraagt en anderzijds het belang van de waarheidsvinding in het strafproces, dat om openbaarheid vraagt.

23

Waarom wil de regering de personen of groeperingen die mogelijk betrokken zijn bij terroristische activiteiten niet preventief oppakken om de kans op terroristische aanslagen in Nederland of elders te minimaliseren en de Nederlandse burgers en gezinnen te beschermen?

Het Wetboek van Strafvordering voorziet niet in de mogelijkheid iemand preventief te detineren zonder dat daaraan de verdenking van een strafbaar feit ten grondslag ligt (interneren). Deze wetgeving is in overeenstemming met het EVRM. Op grond van de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden en de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag mag in Nederland wel in tijd van oorlog of in geval van enig andere algemene noodtoestand die het bestaan van het land bedreigt, maar alleen in die gevallen dat de ernst van de situatie deze maatregelen strikt vereist, worden overgegaan tot interneren. Van een dergelijke toestand is geen sprake.

24

Kan nader worden ingaan op de constatering dat er al concrete resultaten geboekt zijn met de ContraTerrorisme-infobox (CT-infobox) ondanks het relatieve korte bestaan ervan? Hoe worden deze resultaten gemeten? Hoeveel personen zijn tot op heden opgenomen in de CT-infobox?

Gelet op de aard van de werkzaamheden van de CT-infobox en het belang van een doeltreffende bestrijding kan niet worden ingegaan op dit soort operationele informatie.

25

Hoe ver is de voorbereiding gevorderd van het wetsvoorstel dat de juridische grondslag legt voor de CT-infobox en wanneer zal het naar verwachting bij de kamer ingediend worden?

Het desbetreffende wetsvoorstel is thans in voorbereiding en zal naar verwachting eind maart/begin april aan de ministerraad kunnen worden aangeboden in verband met adviesaanvraag bij de Raad van State. Uitgaande van dit tijdschema behoort indiening van het wetsvoorstel voor het zomerreces van Uw Kamer tot de mogelijkheden. In het AO van 8 december 2004 is u een brief toegezegd met nadere informatie over de CT-infobox. Deze brief zal zeer binnenkort Uw Kamer bereiken.

26

Volgens welke criteria wordt in voorkomende gevallen overgegaan tot intrekking van de verblijfsvergunning bij (het vermoeden van) betrokkenheid bij terrorisme?

Bij de beoordeling van openbare orde feiten in een verblijfsprocedure wordt onderscheid gemaakt tussen een eerste toelating en aanvragen om voortgezet verblijf. Bij ontzegging van voortgezet verblijf (verblijfsbeëindiging wegens niet-verlenging, intrekking) is de zogeheten glijdende schaal van toepassing. Hierbij wordt de duur van het verblijf van de vreemdeling op grond van een verblijfsvergunning, direct voorafgaande aan het misdrijf, gerelateerd aan de ernst van de inbreuk op de openbare orde, zoals die blijkt uit de beoordeling daarvan door de (straf) rechter. Van belang hierbij is dat zowel voor weigering verblijf bij een aanvraag om eerste toelating, als bij intrekking van een verblijfsvergunning c.q. weigering van aanvragen om voortgezet verblijf, op grond van gevaar voor de openbare orde, sprake dient te zijn van een veroordeling wegens een misdrijf.

Naarmate een vreemdeling langer in Nederland op grond van een verblijfsvergunning heeft verbleven, en de banden met Nederland sterker zijn, dient de inbreuk op de openbare orde ernstiger te zijn om voortgezet verblijf te ontzeggen.

Een vergunning kan ook worden ingetrokken als de vreemdeling een gevaar vormt voor de nationale veiligheid. Indien geen sprake is van een veroordeling wegens een misdrijf, kan dit in afwijking van de glijdende schaal ook indien zwaarwegende belangen, naar het oordeel van de

minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie daartoe nopen. Er zijn geen specifieke regels opgenomen over de toepassing van deze grond voor verblijfsbeëindiging, hiervoor geldt dat steeds van geval tot geval beoordeeld moet worden of er sprake is van een gevaar voor de nationale veiligheid dat tot verblijfsbeëindiging noopt.

27

Heeft de regering gezien de verhoogde dreiging overwogen om de criteria voor intrekking van de verblijfstitel van bij terrorisme betrokken personen aan te scherpen? Wat was de afweging om dit wel of niet te doen?

Zoals hierboven opgemerkt kan het verblijf van een vreemdeling vanwege (het vermoeden van) betrokkenheid bij terrorisme worden beëindigd op grond van gevaar voor de nationale veiligheid. In de gevallen dat er een ambtsbericht is uitgebracht door de AIVD kan dit ambtsbericht aan de verblijfsbeëindiging ten grondslag worden gelegd. Het blijft daarmee een individuele toets waarbij per geval dient te worden beoordeeld of verblijfsbeëindiging gerechtvaardigd is omdat zwaarwegende belangen daartoe nopen. Aanscherping van de criteria is daarmee niet aan de orde. Een en ander laat onverlet dat de AIVD de bevoegdheid heeft om op eigen initiatief in individuele gevallen te besluiten tot het uitbrengen van een ambtsbericht indien hier aanleiding toe bestaat vanuit het oogpunt van terroristische dreiging.

28

Leidt intrekking van de verblijfstitel van bij terrorisme betrokken vreemdelingen automatisch tot ongewenstverklaring van de vreemdeling?

Indien het rechtmatig verblijf van een bij terrorisme betrokken vreemdeling wegens gevaar voor de openbare orde of nationale veiligheid is beëindigd, levert dat automatisch een grond op voor zijn ongewenstverklaring. In alle voorkomende gevallen zal de IND een procedure hiertoe starten.

29

Kan de regering garanderen dat na intrekking van de verblijfstitel en/of de ongewenstverklaring de bij terrorisme betrokken personen al dan niet in vreemdelingenbewaring worden vastgehouden tot het moment van uitzetting? Zo neen, waarom niet?

Reeds gedurende het strafrechtelijke traject worden voorbereidingen getroffen met het oogmerk de uitzetting na ommekomst van de strafrechtelijke detentie te effectueren. Indien noodzakelijk, zal de betrokken vreemdeling in aansluiting op zijn strafrechtelijke detentie ter fine van uitzetting in vreemdelingenbewaring worden genomen.

30

Hoeveel radicale imams zijn of worden tot ongewenst vreemdeling verklaard en hoeveel radicale islamitische stichtingen zijn of worden ontbonden?

Er is één geestelijk voorganger ongewenst vreemdeling verklaard. Over het ontbinden van stichtingen zij verwezen naar het antwoord op vraag 33.

31

Kan de regering aangeven op welke wijze verkenningen aanleiding kunnen geven voor opsporingsdiensten om strafrechtelijk onderzoek te starten? Met andere woorden: bevatten verkenningen doorgaans voldoende informatie voor de opsporingsdiensten om een redelijk

vermoeden van betrokkenheid bij een strafbaar feit te construeren, om uiteindelijk bij de rechter uit te sluiten dat er rechtmatigheidsproblemen ten aanzien van het bewijs kunnen ontstaan?

In het licht van de inwerkingtreding van de Wet terroristische misdrijven op 10 augustus 2004, kunnen indicaties dat sprake is van een verkenning voor het plegen van een aanslag, al dan niet in samenhang met andere informatie, leiden tot een verdenking van het plegen van handelingen met het oogmerk tot voorbereiding of bevordering van een terroristisch misdrijf. Deze handelingen, zoals omschreven in artikel 96 lid 2 Sr, zijn tezamen met de samenspanning, strafbaar gesteld in relatie tot een aantal (ernstige) terroristische misdrijven.

Hiervan is volgens het genoemde artikel bijvoorbeeld sprake wanneer iemand zichzelf of anderen gelegenheid, middelen of inlichtingen tot het plegen van het misdrijf tracht te verschaffen of wanneer iemand plannen voor de uitvoering van het misdrijf in gereedheid brengt of onder zich heeft. Ook zou in een dergelijke situatie sprake kunnen zijn van een verdenking van strafbare voorbereidingshandelingen zoals omschreven in artikel 46 Sr. Op basis van dergelijke verdenkingen kan een opsporingsonderzoek worden ingesteld.

Wanneer uit het opsporingsonderzoek echter zou blijken dat onvoldoende bewijs is voor het staven van de aanvankelijke verdenking, maar bijvoorbeeld wel sprake is van andere (bewijsbare) strafbare feiten, kan dit alsnog tot een succesvolle vervolging bij de rechter leiden. Een voorbeeld hiervan is de zaak tegen een aantal personen, dat op 30 juli 2004 onder gezag van het Landelijk Parket is aangehouden op verdenking van het voorbereiden van een aanslag. Gaande het opsporingsonderzoek bleek dat de aanvankelijke verdenking niet kon worden onderbouwd, maar dat wel sprake was van andere strafbare feiten. Dit heeft uiteindelijk geleid tot veroordeling van een tweetal verdachten in november 2004 voor het voorhanden hebben van een vals paspoort respectievelijk verboden wapenbezit.

32

Op welke rechtsgronden wordt er thans gekeken naar de ontbinding van stichtingen?

Het OM benut de aan het OM toegekende civiele bevoegdheden ten aanzien van rechtspersonen (waaronder stichtingen), zoals neergelegd in boek 2 van het BW. Ten behoeve van terrorismebestrijding is artikel 2:20 BW van belang. Het biedt het OM de mogelijkheid om bij de rechtbank een verzoek in te dienen om verbodenverklaring en ontbinding van een rechtspersoon indien de werkzaamheid of het doel van die rechtspersoon in strijd is met de openbare orde. Voorts zijn de artikelen 2:21 BW (verzoek OM bij de rechtbank tot ontbinding bij wanbeheer), art. 2:297 BW (door OM opvragen van informatie bij ernstige twijfel of statuten of de wet te goeder trouw worden nageleefd), art 2:298 BW (verzoek OM bij de rechtbank tot ontslag en schorsing van bestuurders in geval van wanbeheer) en art 2:301 BW (verzoek OM bij rechtbank tot ontbinding stichting in geval van onvoldoende vermogen) relevant.

Daarnaast is van belang de invoering van art 2:20 lid 3 BW, waarin een rechtspersoon die vermeld is op de EU-bevriezingslijst van rechtswege verboden is en niet bevoegd is tot het verrichten van rechtshandelingen.

Deze wetswijziging zal plaatsvinden in het kader van het wetsvoorstel tot goedkeuring en uitvoering van het Europees Verdrag inzake erkenning

van de rechtspersoonlijkheid van internationale niet-gouvernementele organisaties.

33

Waarom is er slechts één ontbindingsprocedure in gang gezet? Welke stichting betreft het? Acht de regering de ontbinding van een enkele stichting werkelijk een teken van daadkrachtig beleid en een intensivering van de kant het OM? Zijn er andere stichtingen die van soortgelijke activiteiten verdacht worden maar nog niet zijn ontbonden? Is het OM ook van plan om binnenkort soortgelijke verzoeken in te dienen voor andere stichtingen in Nederland? Zo ja, wanneer en welke? Als een stichting ontbonden wordt, kan het bestuur van de desbetreffende stichting dan ook strafrechtelijk vervolgd worden? Zo neen, waarom niet?

Het OM voert frequent overleg met onder meer de AIVD en overige (financiële) instellingen om informatie te verzamelen die de grondslag kan vormen voor het inzetten van civiele bevoegdheden. Op dit moment heeft dat geleid tot het in gang zetten van één ontbindingsprocedure, die momenteel onder de rechter is. Deze procedure heeft betrekking op de Stichting Al Haramain. Tegen de stichting Al Haramain is een verzoek tot primair verboden verklaren en ontbinden (2:20 BW) en subsidiair ontbinding (2:301 BW) ingediend. Deze zaak is thans nog onder de rechter. Overigens zij opgemerkt dat onderzocht wordt of de civiele bevoegdheden ook ingezet kunnen worden tegen andere rechtspersonen. Het lopende onderzoek naar de mogelijkheden daartoe is onderwerp van voortdurende aandacht binnen het OM.

De civielrechtelijke ontbinding van een stichting is op zichzelf onvoldoende grond om het bestuur van de desbetreffende stichting ook strafrechtelijk te vervolgen. Indien andere omstandigheden daartoe voldoende aanleiding bieden, zal strafrechtelijke vervolging separaat worden ingesteld. Tevens kent het wetsvoorstel tot goedkeuring en uitvoering van het Europees Verdrag inzake erkenning van de rechtspersoonlijkheid van internationale niet-gouvernementele organisaties opname van een wetsartikel dat het strafbaar stelt om de activiteiten van een verboden organisatie voort te zetten.

34

Hoe wordt er gecontroleerd op cybercrime, waarmee vanuit het buitenland vitale bedrijven en bedrijfssectoren bedreigd kunnen worden? Is er adequate capaciteit om dergelijke bedreigingen via internet op te sporen en te verijdelen? Welke overheidsorganen zijn hier mee bezig en met welke resultaten?

Gezien de complexiteit van het onderwerp, zal tijdens het plenaire debat op 9 februari a.s. op deze vraag worden ingegaan.

35

Betekent de constatering dat er een functioneel ontwerp van het Nationale Alarmeringssysteem tot stand is gebracht, dat er alleen een systeem op papier staat? Hoe lang duurt de invoering en met welke voorlichtingsmiddelen zal de invoering gepaard gaan?

Per 1 maart is het Nationaal Alarmeringssysteem gereed om voor een vijftal sectoren te worden ingevoerd. Dit betekent dat voor deze sectoren helder is welke maatregelen moeten worden genomen in de verschillende altereringsfasen. Met deze sectoren zijn concrete werkafspraken gemaakt over het operationaliseren van de nieuwe maatregelen. De uitbreiding naar nieuwe sectoren zal daarna stapsgewijs geschieden.

Het alerteringssysteem is uitdrukkelijk niet bedoeld als voorlichtingsmiddel voor de bevolking. Overigens is uit een onderzoek dat wij door de RVD hebben laten verrichten gebleken dat de bevolking ook geen behoefte heeft aan een dergelijke vorm van publieksvoorlichting. Wel zal op diverse websites te zijner tijd een uitleg te vinden zijn over het alerteringssysteem.

36

Wanneer zal het kleurcodes-systeem honderd procent functioneel zijn?

De kern van het alerteringssysteem is niet het kleurcode-systeem, maar het verschaffen van helderheid voor de betreffende sector over de maatregelen die zij moet nemen bij de verschillende alerteringsfasen. Na 1 maart zal de invoering voor de overige sectoren voortvarend ter hand worden genomen. Omdat nog niet alle kwetsbaarheden van alle sectoren in kaart zijn gebracht, en omdat deze in de loop der tijd kunnen veranderen of verschuiven, is een einddatum niet te noemen.

37

Welke beveiligingsmaatregelen moeten door de overheid en het bedrijfsleven getroffen worden? En welke maatregelen kunnen afgedwongen worden in noodsituaties? Wordt het bedrijfsleven voldoende ingelicht over hun verantwoordelijkheden?

De maatregelen die getroffen moeten worden zijn afhankelijk van aard en type dreiging, en uiteraard afhankelijk van de sector waartegen de dreiging zich richt. Een algemeen antwoord op deze vraag is dan ook niet te geven.

Uiteindelijk zullen alle maatregelen afdwingbaar zijn.

Het bedrijfsleven in de vijf sectoren is betrokken geweest bij de totstandkoming van het Nationaal Alerteringssysteem en bij het vaststellen van de maatregelen.

38

In hoeverre en op welke wijze worden burgers, bedrijven en instellingen bij het alerteringssysteem betrokken?

Zoals gezegd is het Nationaal Alerteringssysteem uitdrukkelijk geen publiekssysteem. Het is een systeem voor overheden en de vitale sectoren.

39

Waarin verschilt «fase rood» (bij een hoge dreiging) van «noodsituaties»?

Fase rood is niet gelijk aan de afkondiging van een beperkte of algemene noodtoestand. Er zal een aantal (vergaande) maatregelen moeten worden getroffen. Het kan zijn dat voor een aantal van deze maatregelen inwerkingstelling van noodwettelijke bevoegdheden nodig is, maar dat zal van de specifieke situatie afhangen. Het Alerteringssysteem verandert niets aan het huidige stelsel van noodwettelijke maatregelen.

40

Welke regionale en of lokale alerteringssystemen zijn er actief naast het Nationale Alarmeringssysteem? Hoe is de onderlinge afstemming tussen de verschillende systemen geregeld?

Nederland kent een aantal lokale en/of sectorale alerterings- of opschalingssystemen. Deze worden door middel van conversietabellen gekoppeld aan het Nationaal Alerteringssysteem. Dit geldt ook voor het alerte-

ringssysteem van de NAVO, het NATO Crisis Response System, wat door Defensie wordt gehanteerd.

41

Wordt het aangekondigde alerteringssysteem afgestemd met andere EU lidstaten, zodat een uniform systeem ontstaat? Zijn de kleurcodes slechts voor instellingen bedoeld of ook voor burgers? Hoe zullen burgers worden geïnformeerd over terroristische dreigingen?

Bij de totstandkoming van het Nationaal Alerteringssysteem is overleg geweest met andere EU-lidstaten. Bij de inwerkingtreding van het systeem zullen de relevante internationale instanties geïnformeerd worden.

Zie verder de antwoorden op de vragen 35 en 36.

42

Welke structuren bedoelt de regering in de passage «de praktische meerwaarde van het systeem ligt vooral in het structureren van de informatie uitwisseling tussen overheden en bedrijfsleven»?

In de aangehaalde passage wordt niet gesproken over *structuren*, doch over *structureren*. Daarmee wordt bedoeld op het stroomlijnen van reeds bestaande informatie-uitwisseling tussen overheden en bedrijfsleven inzake dreigingen en te nemen maatregelen.

43

Kan de regering aangeven wat de bevindingen tot nu toe zijn van de anti-terrorismecoördinator Gijs de Vries?

De Europese coördinator terrorismebestrijding de heer De Vries volgt de uitvoering door de Lidstaten van het actieplan terrorisme op de voet. Onder Nederlands voorzitterschap zijn vele acties ingezet en afgerond. Feit blijft dat de implementatie van de actiepunten in de lidstaten een verantwoordelijkheid van de lidstaten zelf is. Voor informatie over de peer evaluations en de uitvoering van het EU-Actieplan verwijzen wij u naar het antwoord op vraag 59 en het antwoord op vraag 15. Binnen de EU is voorts gewerkt aan de structuur van de verschillende groepen die zich met terrorismebestrijding bezig houden. Voorts heeft het Coreper een meer coördinerende rol gekregen.

44

Wat wordt er in Nederland en op Europees niveau gedaan om de wapensmokkel tegen te gaan? Wat gaat de regering doen aan de constatering, zoals uit een recente uitzending van het televisieprogramma Zembla bleek, dat in Nederland op dit vlak de expertise niet meer aanwezig is en op Europees niveau er nauwelijks meer wordt samengewerkt?

Wat betreft de werkzaamheden op nationaal niveau kan het kabinet melden dat Uw Kamer in maart 2005 geïnformeerd zal worden over de resultaten van een onderzoek naar de aard en omvang van het illegaal wapenbezit, -handel en -gebruik. Het is de bedoeling Uw Kamer voor de zomer een (beleids)reactie op basis van een analyse van de onderzoeksresultaten te zenden.

Op verschillende niveaus bij de Verenigde Naties, EU, Interpol en Europol is de strijd tegen illegale wapensmokkel onderwerp van onderhandeling geweest. Tijdens het Fins EU-Voorzitterschap in 1999 werd het project ARROW geïnitieerd om het beleid ten aanzien van de bestrijding van illegale vuurwapens te vertalen naar operationele acties (de zogenaamde High Impact Operations (HIO)). Na de uitvoering van de acties in het kader

van de HIO heeft een uitvoerige evaluatie plaatsgevonden en diverse aanbevelingen werden in 2001 doorgeleid aan EU Werkgroep Politie Samenwerking. Hierna zijn er geen Europees georganiseerde operationele acties meer geweest ter bestrijding van illegale vuurwapens. Het Nederlands voorzitterschap van de Europese Politie Chefs task force (EPC tf) heeft het in zijn werkprogramma opgenomen om de mogelijkheden te verkennen om nieuwe impulsen te geven in een structurele aanpak van vuurwapencriminaliteit. Hiertoe heeft het Nederlands voorzitterschap de vuurwapendeskundigen op strategisch niveau van de aankomende voorzitterschappen bijeengebracht. Het eindrapport van het Arrow project diende bij deze bijeenkomst als voorbeeld en uitgangspunt voor de intensieve samenwerking op het gebied van de bestrijding van illegale vuurwapens.¹

45

Wanneer acht de regering het moment daar te overwegen het Schengen-verdrag op te zeggen en zelf weer de grensbewaking ter hand te nemen?

De bepalingen van het Schengen-verdrag zijn, sedert de integratie van Schengen in mei 1999 in de Europese Unie, formeel gezien bepalingen geworden van de EU en behoren daarmee tot het EU-aquis. Bovendien bevat het Schengen-verdrag geen bepalingen die voorzien in opzegging van het verdrag. Ook overigens moet betwijfeld worden of opzegging van het Schengen-verdrag iets zou oplossen gelet op de intensiteit van het moderne grensoverschrijdend verkeer binnen de EU.

46

Aan welke maatregelen moet concreet gedacht worden bij de passage «Informatie van belang voor de veiligheid in een andere Lidstaat moet onmiddellijk worden doorgegeven, Lidstaten zullen voor elkaars interne veiligheid waken en terroristen mogen niet profiteren van het overschrijden van grenzen»?

In het Haagse Programma onderstreept de Europese Raad dat een effectieve preventie en bestrijding van terrorisme vereist dat de lidstaten hun activiteiten niet beperken tot het handhaven van hun eigen veiligheid, maar zich tevens richten op de veiligheid van de Unie als geheel. Voor dit doel is het nodig dat de lidstaten informatie waarover hun diensten beschikken onmiddellijk onder de aandacht van de bevoegde autoriteiten van de andere lidstaten brengen. Concrete maatregelen in dit verband worden genoemd in het Haagse Programma, in de verklaring van de Europese Raad van 25 maart 2004 en het EU actieplan voor de strijd van het terrorisme. Deze zijn:

- de versterking EUROPOL en EUROJUST;
- de versterking van de operationele capaciteit van de Task Force Hoofden van Politie;
- het integreren van inlichtingencapaciteit over alle aspecten van de terroristische dreiging in het Raadssecretariaat (SITCEN) en het genereren van een strategische analyse van de terroristische dreiging;
- de optimalisatie van de effectiviteit van informatiesystemen zoals het SIS, VIS, EURODAC en;
- verbeterde informatie uitwisseling, met inachtneming van het beginsel van beschikbaarheid van informatie.

47

Kan beknopt van alle (wettelijke) maatregelen tegen terrorisme die in ons land zijn of worden getroffen worden aangegeven of deze ook in de omliggende EU landen bestaan en omgekeerd welke (wettelijke) maatregelen in bijvoorbeeld Duitsland, Frankrijk, UK, Spanje en België zijn of worden getroffen die niet in Nederland bestaan, en welke ervaring men daarmee heeft?

---

¹ Eindrapport van ARROW route politie project, ENFOPOL 51 9178/01 van 30 May 2001.

In veel van de ons omringende landen, zoals het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk, zijn of worden vergelijkbare maatregelen getroffen als in Nederland. Denk daarbij aan verstoren en het aanpassen van wetgeving om radicalisering zo mogelijk tegen te gaan. Voor het samenstellen van een vergelijkend overzicht is meer tijd nodig dan thans beschikbaar is voor de beantwoording van deze vragen. Uw Kamer zal hierover op een later tijdstip worden geïnformeerd.

48

Kunnen de resultaten worden weergegeven van het aandringen van Nederland in Europees verband op een strikte en gelijkvormige beleidslijn bij het signaleren van personen die op grond van de nationale veiligheid de toegang of het verblijf zijn geweigerd, zoals vastligt in het Schengeninstrumentarium?

Nederland heeft niet aangedrongen op een strikte en gelijkvormige beleidslijn bij het signaleren van personen, wel heeft Nederland tijdens het EU voorzitterschap met name aangedrongen op een spoedige implementatie van de nieuwe informatiesystemen (SIS II en VIS). In de Schengen uitvoeringsovereenkomst staan criteria op grond waarvan personen gesignaleerd kunnen worden in deze systemen. Het toepassen van deze criteria waarborgt gelijkvormigheid van signalering binnen de Unie.

49

Op welke wijze wordt er in het kader van het Haagse Programma voor gewaakt dat terroristen niet zullen profiteren van het overschrijden van grenzen?

In het Haagse Programma zijn op het vlak van terrorismebestrijding een aantal maatregelen neergelegd, die beogen ervoor te waken dat terroristen niet zullen profiteren van het overschrijden van grenzen:

- de aanvaarding van het beginsel dat lidstaten hun bevoegdheden met betrekking tot het handhaven van hun eigen veiligheid moeten kunnen aanwenden voor de veiligheid van de Unie als geheel;
- lidstaten dienen informatie waarover hun diensten beschikken betreffende de dreigingen voor de interne veiligheid van de andere lidstaten onmiddellijk onder de aandacht te brengen van de ter zake bevoegde autoriteiten van die andere lidstaten;
- in gevallen waarin personen of voorwerpen vanwege terroristische dreigingen onder toezicht van veiligheidsdiensten staan, is het nodig dat lidstaten ervoor zorgen dat het toezicht niet wordt onderbroken wanneer de betrokken personen of voorwerpen een grens overschrijden.

Daarnaast wordt bepaald dat de maatregelen neergelegd in de verklaring van de Europese Raad van 25 maart 2004 en het EU actieplan voor de strijd van het terrorisme onverkort uitgevoerd dienen te worden.

Bovenstaande wordt in het Haagse Programma concreet uitgewerkt door het beginsel van beschikbaarheid van informatie in te voeren, regelmatige strategische analyses van de terroristische dreiging, maatregelen ter bestrijding van de financiering van terrorisme, voorstellen ter verbetering van de veiligheid van de opslag en vervoer van explosieven, het ontwikkelen van een lange termijn strategie om de factoren aan te pakken die bijdragen tot radicalisering en rekrutering voor terroristische activiteiten, een consistent gebruik van instrumenten van de EU en versterking van de grenscontrole aan de buitengrenzen.

50

Zullen diplomatieke posten die visa verlenen ook toegang krijgen tot de gegevens uit het Europees Visum Informatiesysteem (EU-VIS), dat in 2007 operationeel zal zijn? Waarom zal dit wel of niet gebeuren?

Ja, de diplomatieke posten die visa verlenen hebben na inwerkingtreding van het EU-VIS toegang tot de gegevens in het EU-VIS.

De diplomatieke posten zullen namelijk het EU-VIS kunnen raadplegen voor de behandeling van visumaanvragen en de te nemen beslissingen. Hiertoe zal de diplomatieke post steeds bij het aanmaken van een aanvraagdossier nagaan of de betreffende vreemdeling al in het EU-VIS voorkomt en indien dit het geval is, de nieuwe aanvraag aan hem koppelen. Verder zal de diplomatieke post de gegevens van de visumaanvraag alsmede gegevens met betrekking tot de afgifte, weigering, intrekking, wijziging of verlenging van het visum in het VIS vermelden. Het is de bedoeling dat de Schengen-lidstaten de gegevens met betrekking tot visumaanvragen in het EU-VIS invoeren zodat al deze landen de beschikking hebben over informatie met betrekking tot visumaanvragen voor kort verblijf.

51

Welke programma's of activiteiten bestaan in andere EU landen of worden overwogen rond het thema «maatschappelijke binding»?

Het bevorderen van sociale binding c.q. cohesie staat hoog op de politieke en beleidsmatige agenda's van vrijwel alle Europese lidstaten. Tijdens de Integratieconferentie in Groningen benadrukten de ministers verantwoordelijk voor integratie het belang van sociale binding, die aan de ene kant berust op het aanleren van de taal en participatie in de samenleving en aan de andere kant op het bestrijden van discriminatie en het leren omgaan met diversiteit. Thema's met betrekking tot sociale cohesie domineren ook steeds vaker de informatie-uitwisseling op Europees niveau in het kader van de National Contact Points werkgroep. Zo heeft vorig jaar een onafhankelijke consultant een Handboek over Integratie voor de Commissie opgesteld met best practices op drie gebieden: inburgering-programma's, sociale participatie en het gebruik van indicatoren. Aansprekende voorbeelden van best practices zijn de *Safe Communities Initiative* en *Peacemaker Intercommunity Mentoring Programme* in het Verenigde Koninkrijk (www.cre.gov.uk) en de *Abrahamic Forum* in Duitsland (www.interkultureller-rat.de).

52

Hoe gaat de regering het vermoeden dat de samenstelling van de lijst van terroristen en terroristische organisaties vooral op oncontroleerbare informatie en op basis van politieke overwegingen wordt gevoed, wegnemen? Komt er een manier om effectief te protesteren tegen een vermelding op deze lijst?

Het kabinet is van mening dat de lijst van personen en organisaties waarvan de tegoeden bevroren moeten worden, behorend bij het EU Gemeenschappelijk Standpunt 931/2001 en EU-Verordening 2580/2001, op zeer zorgvuldige wijze tot stand komt. Plaatsing op de lijst geschiedt op basis van consensus binnen de 25 EU-Lidstaten na zorgvuldige afweging van de door de verordening vereiste dossier-elementen. Tegen vermelding op de EU-lijst kan elke belanghebbende bij het Europese Hof in Luxemburg bezwaar aantekenen, hetgeen reeds door verschillende personen en organisaties is gedaan. Daarnaast vindt er, conform artikel 1.6 van de Verordening, minimaal eens per zes maanden een review van de lijst plaats, waarbij bekeken wordt of plaatsing op de bevroeringslijst nog gerechtvaardigd is.

53

Kan het gehele evaluatierapport betreffende Nederland, waar zij als één van de 15 oude lidstaten aan is onderworpen, naar de Kamer worden gestuurd?

Het evaluatierapport betreffende Nederland is een niet openbaar document. Het document wordt zo spoedig mogelijk, ter vertrouwelijke kennisgeving gezonden aan de Commissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Zie ook de antwoorden op de vragen 57 en 59.

54

Wat wordt verstaan onder «op korte termijn» uitvoeren van alle onderdelen van de Verklaring van de ER en van het EU-actieplan?

Zowel de Verklaring van de Europese Raad van 25 maart 2004 als het aangepaste EU Actieplan Terrorismebestrijding van 29 november 2004, bevat actiepunten, die binnen de gestelde deadlines dienen te worden uitgevoerd. Deze deadlines zijn niet voor elk actiepunt gelijk, sommigen zijn doorlopend, een aantal is al afgerond.

55

Tot welke acties leiden de verbeterpunten die zijn geconstateerd in het evaluatierapport van de Europese Unie?

Een aanbeveling betrof het nagaan van mogelijkheden om de door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten verzamelde gegevens in het strafproces te gebruiken. Er is thans een wetsvoorstel inzake afgeschermd getuigen in voorbereiding. Dit wetsvoorstel strekt ertoe de in het ambtsbericht van de AIVD opgenomen informatie onderwerp te laten zijn van nader onderzoek door middel van het verhoren van getuigen. Daartoe worden enkele aanpassingen voorgesteld van de regelingen die betrekking hebben op het verhoren van getuigen. Voorts bevat dit wetsvoorstel een aanpassing van het wettelijke bewijsrecht.

56

Op welke termijn zullen de onderdelen van het EU-actieplan voor de strijd tegen terrorisme in Nederland zijn geïmplementeerd? Hoe werkt Nederland samen met België en Duitsland bij de bestrijding van grensoverschrijdend terrorisme?

Op de meeste onderdelen is implementatie al in gang gezet. Van een beperkt aantal onderdelen is de deadline voor implementatie december 2005. Naar het zich thans laat aanzien zal Nederland ook met betrekking tot deze onderdelen de daarvoor gestelde deadline halen. De maatregelen die voor eind 2005 geïmplementeerd dienen te zijn hebben betrekking op de financiering van terrorisme.

Daarnaast dient de Raad voor eind 2005 voorstellen aangenomen te hebben inzake verbeterde informatie uitwisseling op diverse terreinen en terrorist profiling.

Binnenkort wordt een bilateraal verdrag met Duitsland gesloten inzake politieke samenwerking op het gebied van openbare orde en veiligheid alsook op (politiële- en justitiële) strafrechtelijke samenwerking. Dit Verdrag verruimt de mogelijkheden inzake bijstand door grensoverschrijdende politieambtenaren en informatie uitwisseling. Ten aanzien van de samenwerking met België is van belang het onlangs gesloten BeNeLux Verdrag inzake grensoverschrijdend politieel optreden. Dit Verdrag regelt onder meer de praktische modaliteiten voor spoedeisend grensoverschrijdend optreden om dreigend gevaar op het grond-

gebied van een buurland af te wenden en het leveren van materiaal tussen de Beneluxlanden om de openbare orde en veiligheid te handhaven.

57

Wanneer zullen de verbeteringen naar aanleiding van de evaluatie in het kader van het actieprogramma van de EU door de NCTb zijn doorgevoerd?

Binnenkort ontvangt Uw Kamer van ons een beschrijving van de wijze waarop Nederland voldoet aan de aanbevelingen uit de evaluaties van de 15 oude Lidstaten op het punt van terrorismebestrijding. Nu al kan worden gesteld dat Nederland grotendeels voldoet aan de aanbevelingen.

58

In welke mate groeien door specifieke nationale (wettelijke) maatregelen de maatregelen in EU verband uit elkaar c.q. remmen ze de effectiviteit van afspraken in EU verband af?

Er is geen sprake van verminderde effectiviteit van afspraken in EU verband, de maatregelen zijn complementair.

59

Hoe volgt Nederland of specifieke (wettelijke) maatregelen uit andere Europese landen wellicht (in de een of andere vorm) ook toepasbaar zijn in ons land?

De evaluatierapporten van de 15 «oude» lidstaten zijn in de JBZ Raad van 1 december 2004 besproken. Door de uitwisseling van best practices en het kennismaken van elkaars maatregelen en uitvoeringspraktijken wordt het mogelijk te bezien of in andere landen toegepaste maatregelen ook voor de Nederlandse situatie bruikbaar zijn. Zie voorts ook de antwoorden op de vragen 53 en 59.

60

Ligt de implementatie van EU regelgeving in het kader van het actieprogramma van de EU in de andere lidstaten op koers?

Zie de bij deze antwoorden gevoegde bijlage¹ met daarin het overzicht van de stand van zaken van de implementatie van de wetgeving in de landen van de Europese Unie.

61

Hoe zal «profiling» van terroristische verdachten er concreet uit komen te zien? Welke consequenties zal het voor mensen hebben die voldoen aan een «profile»?

Hoe en of in de EU sprake zal zijn van profiling van terroristische verdachten staat nog volop ter discussie. Momenteel wordt in de VS door de universiteit van Maryland een databank opgezet waarin kenmerken van verdachten van terroristische activiteiten worden opgeslagen en geanalyseerd. Nederland volgt met belangstelling deze ontwikkelingen.

62

Kan specifiekere worden ingegaan op eventuele verschillen in politieke, bestuurlijke acties en maatschappelijke reacties binnen Nederland en Spanje na de moord op Theo van Gogh respectievelijk de treinaanslag in Madrid?

---

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

De situatie die ontstaan na de aanslagen in Madrid is van een zodanig ander karakter dat enige vergelijking met de situatie die ontstaan is na de moord op de heer Van Gogh, mank gaat.

63

Waarom wordt geen melding gemaakt van ontwikkelingen in VN verband? En kan ook daarop beknopt worden ingegaan, toegespitst op de vraag hoeveel landen gemaakte afspraken en opgenomen verplichtingen daadwerkelijk nakomen?

Het EU Actieplan Terrorisme bestrijding maakt expliciet melding van de sleutelrol van de Verenigde Naties bij de bestrijding van terrorisme dringt aan op implementatie van de relevante VN verdragen in dit kader.

64

Hoe groot is het risico dat een klein aantal landen heel veel maatregelen treft ten behoeve van terrorismebestrijding en een grote groep vrijwel niets? En wat wordt gedaan om dat risico tegen te gaan?

De Anti-Terrorisme Coördinator van de EU coördineert de terrorismebestrijding in de EU en houdt zicht op alle instrumenten die de Unie ter beschikking staan. Hij ziet toe op de uitvoering van het EU Actieplan. Daarnaast geldt hierbij het interstatelijke vertrouwensbeginsel: de ene lidstaat mag er op vertrouwen dat de andere lidstaat de benodigde maatregelen treft en niet in strijd handelt met EU afspraken.

65

Kan de regering in een stappenplan aangeven op welke datum en langs welke wegen de intensiveringen bij de AIVD gerealiseerd zullen zijn?

Er zijn twee intensiveringen voor de AIVD gepland; een komt voort uit de brief over terrorisme, de ander – een grotere intensivering – uit de brief aan Uw Kamer met de kabinetsreactie op het rapport van de Commissie bestuurlijke evaluatie AIVD, waarover Uw Kamer nog een afzonderlijk debat met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wenst te voeren. Aangezien de AIVD beide intensiveringen tegelijkertijd zal moeten realiseren, kan deze vraag naar de mening van het kabinet het beste worden beantwoord in het debat met Uw Kamer over het rapport van de Commissie bestuurlijke evaluatie AIVD en de kabinetsreactie daarop.

66

Hoe zal de parlementaire controle tot stand komen over de discussies tussen de VS en de EU in JBZ verband? Waar gaan deze discussies concreet over? Hoe zal überhaupt de parlementaire controle van de JBZ (ook op dit punt) worden verbeterd?

Voorafgaand aan de bijeenkomsten met de VS en marge van de JBZ Raad vindt altijd een Algemeen Overleg plaats in de Tweede Kamer. Hierdoor is er gelegenheid om de betrokken ministers vragen te stellen over de verschillende agendapunten en eventuele parlementaire voorbehouden kenbaar te maken.

De discussies met de VS gaan over uiteenlopende onderwerpen waaronder de bestrijding van de financiering van terrorisme en de aanpak van de facilitators van terrorisme.

De parlementaire controle van de JBZ Raad wordt door de Europese Grondwet vergroot. Nationale parlementen krijgen meer invloed op de Europese besluitvorming.

67

Op welke wijze wordt gebruik gemaakt van de inzet van derden die niet bij de AIVD zijn aangesloten bij dreigingsanalyses? Op welke wijze is de controle op dergelijke derden geregeld?

Dreigingsanalyses zullen veelal worden opgesteld door de operationele diensten, waaronder de AIVD. Daarbij wordt de relevante informatie benut die langs diverse wegen, binnen de daarvoor geldende bepalingen, wordt verkregen.

68

In hoeverre zijn de algemene dreigingsbeelden die worden opgesteld door NCTb risico-analyses en in hoeverre dreigingsanalyses?

In het kader van terrorismebestrijding is het van belang dat alle actoren in de sfeer van beleid en uitvoering handelen op basis van een zo volledig mogelijk en voortdurend actueel gehouden algemeen dreigingsbeeld. In dat dreigingsbeeld zal zowel aandacht worden besteed aan de daadwerkelijke dreiging, als aan de potentiële risico's. De NCTb zal het algemene dreigingsbeeld opstellen op basis van informatie van de betrokken diensten, (bestuurlijke) bronnen en wetenschappelijk onderzoek. Tot deze informatie behoren ook risicoanalyses en dreigingsanalyses van de betrokken diensten.

69

Hoe zal het parlement worden ingelicht over dreigingsbeelden, fenomeen-analyses, trendrapportages en adviezen voor te nemen (beleids-) maatregelen die voortvloeien uit de uitgevoerde analyses?

Via de Commissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

70

Wat zijn concreet de verschillen tussen analyses van de NCTb en de andere diensten? Bestaat er met verdere uitbreiding van de KMar, de IND, het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) niet een grote kans dat de analisten langs elkaar heen zullen werken? Hoe zal de toekomstige samenwerking tussen de diensten in goede banen geleid worden? Hoe wordt de analysecapaciteit concreet uitgebreid? Gaat het hier alleen om kwantitatieve of ook om kwalitatieve uitbreiding? Wat is de beoogde analysecapaciteit van de regering? Wanneer verwacht de regering dat de analysecapaciteit op niveau is? Hoe kan het dat ruim drieëneenhalf jaar na 11 september 2001 de analysecapaciteit van de inlichtingen en veiligheidsdiensten nog niet groot genoeg is? Sinds wanneer kampt het Nederlandse bestel met een analysetekort?

De groeiende behoefte aan analysecapaciteit hangt ten nauwste samen met de ingrijpende ontwikkelingen die zich de afgelopen jaren wereldwijd hebben voorgedaan op de terreinen van radicalisering en terrorisme. De snelle groei van deze fenomenen en de ingrijpende consequenties daarvan ook voor de Nederlandse samenleving hebben een enorme behoefte gegenereerd naar duiding en analyse ten behoeve van het vinden van adequate antwoorden op de diverse dreigingen. De verschillende diensten stellen hun analyses op vanuit hun eigen oriëntatie. Het zijn vooral de sterk gegroeide informatiebehoefte enerzijds, de complexiteit van de vraagstukken anderzijds en tenslotte de onderlinge afstemming van de verschillende analyses, die nopen tot uitbreiding van de analysecapaciteit in kwantitatieve én kwalitatieve zin. Het rendement van deze capaciteitsuitbreiding zal echter pas op enige termijn zichtbaar

worden, aangezien werving, expertiseoverdracht en -opbouw tijd zullen vergen.

Door betrokkenheid van de NCTb bij de verdeling van de gelden voor de beoogde uitbreiding van de analysecapaciteit en door een sterke inhoudelijke betrokkenheid van deze eenheid bij het samenbrengen en beleidsmatig doorvertalen van de analyses, wordt gestreefd naar verdieping van de bestaande inzichten en het delen van deze kennis met alle relevante ketenpartners. De analyses van de NCTb zullen doorgaans een hoger abstractieniveau kennen en meer toegespitst zijn op beleidsimplicaties dan de analyses van de uitvoerende diensten.

71

Kan de regering aangeven in hoeverre zij maatregelen treft om de kwaliteit van inlichtingen-, veiligheids- en opsporingdiensten te waarborgen in het licht van de voorgenomen capaciteitsuitbreidingen?

De voorgenomen capaciteitsuitbreidingen vereisen een buitengewone inspanning van de diensten op het gebied van werving, screening, opleiding en begeleiding van nieuwe medewerkers. De diensten zullen hierbij de voortgang van hun productieproces zoveel mogelijk ontzien. Gelet op de schaal van de respectievelijke operaties kan evenwel niet met zekerheid worden gesteld dat zij in het geheel geen beslag zullen leggen op de productieprocessen van de diensten. Het kabinet is zich hiervan bewust en heeft de betrokken diensten opgedragen steeds nauwlettend de balans in het oog te houden.

De kwaliteitsborging bij de inlichtingen-, veiligheids- en opsporingdiensten vindt reeds plaats. Deze kwaliteitsslag richt zich bij de opsporingdiensten vooral op de standaardisering van de werkprocessen in de opsporing (ABRIO), de daarbij gebruikte informatieproducten alsmede de totstandkoming van de daarop gebaseerde eenduidige ICT. Zowel over ABRIO, de standaardisering van de werkprocessen en informatieproducten als de totstandkoming van de eenduidige ICT is Uw Kamer al eerder geïnformeerd. Ook de gerealiseerde structuur van Landelijke Informatie Coördinatie van de politie draagt bij aan een verbeterde borging van de informatiehuishouding. Voor de kwaliteitsborging bij de AIVD zij verwezen naar de brief aan Uw Kamer van 24 januari 2005 met de kabinetsreactie naar aanleiding van het rapport van de Commissie bestuurlijke evaluatie AIVD (Tweede Kamer 2004–2005, 29 876, nr. 3).

72

Is de verhoging van het budget en de formatieve uitbreiding van de AIVD werkelijk voldoende? Zal de AIVD ook extra investeren in het opleiden dan wel werven en trainen van Arabisch sprekende medewerkers? Hoe staat de regering tegenover het idee meer te werven onder Arabisch sprekende christelijke minderheden uit (personen afkomstig uit) landen in het Midden-Oosten zoals Libanon en Syrië?

Hoewel de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ook nog met Uw Kamer in debat zal treden over het totaal aan intensiveringen bestemd voor de AIVD (zie daartoe ook de beantwoording van vraag 65), kan worden gemeld dat het totaal voor de gestelde ambities adequaat lijkt te zijn. Een deel van de formatieve uitbreiding zal worden aangewend om de vertaalcapaciteit van de AIVD uit te breiden. De interesse zal daarbij tevens uitgaan naar Arabisch-sprekenden die over de juiste kwalificaties voor het werk beschikken.

73

Wat houden de «bijzondere opsporingsactiviteiten» concreet in en welke extra middelen worden ervoor uitgetrokken?

De bijzondere opsporingsactiviteiten die worden bedoeld zijn de activiteiten die gepaard gaan aan de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden, zoals omschreven in het Wetboek van Strafvordering (wet BOB). Denk daarbij aan af luisteren van telecommunicatie (tappen) en het opnemen van vertrouwelijke communicatie (direct af luisteren). De extra middelen die daarvoor zijn gereserveerd zijn opgenomen onder punt 10 van de tabel die deel uit maakt van de brief.

74

Hoe is de vereiste analysecapaciteit van de Staf NCTb berekend? En is de gerealiseerde uitbreiding toereikend?

Bij de totstandkoming van de Staf NCTb is gekeken naar de taken van de Directie Kennis & Analyse. Deze behelzen onder meer het bij elkaar brengen van producten van uitvoerende diensten en het in bredere context, op strategisch/tactisch niveau, duiden van de inhoud en strekking van die producten. De Staf NCTb bewerkt derhalve geen onbewerkte of operationele informatie.

De omvang van de analysecapaciteit is gebaseerd op deze behoefte aan beleidsmatig relevante analyses op een hoger abstractieniveau.

75

Hoe is de vereiste analysecapaciteit van de KMaR en de andere genoemde diensten berekend? Hoe en door wie wordt getoetst of deze berekeningen realistisch zijn?

De vereiste analysecapaciteit van de KMar is berekend binnen de kaders van het project Aanpak Bedrijfsvoering Recherche Informatiehuishouding en Opleidingen (ABRIO). Eén van de doelstellingen van het project ABRIO is het binnen alle betrokken opsporingsdiensten komen tot uniforme informatievoorziening en -verstrekking conform het concept Informatie Gestuurde Opsporing (IGO). Op basis daarvan vindt een herinrichting van de opsporingsfunctie van de KMar plaats en wordt een nieuw MTV-concept ingevoerd. Om in het kader van de bestrijding van terrorisme de verzamelde informatie te analyseren, te veredelen en ter beschikking van andere overheidsdiensten te kunnen stellen is de aanvullende analysecapaciteit benodigd. In ditzelfde kader wordt geïnvesteerd in de versterking van de expertise op het vlak van documenten- en identiteitsfraude en worden internationale liaisons aangesteld. Daarnaast is op basis van de verhoogde vraag naar de uitvoering van beveiligingsopdrachten in Nederland en in internationale missiegebieden de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten versterkt.

De maatregelen zijn door het Ministerie van Justitie, het Ministerie van BZK en het Ministerie van Financiën getoetst.

76

Hoe zijn de claims van 60 fte, respectievelijk 40 fte extra bij de AIVD onderbouwd en hoe en door wie wordt getoetst of deze berekeningen realistisch zijn?

De claim van 40 fte is bedoeld voor een verdere intensivering van observatie van personen die op enigerlei wijze zijn te relateren aan het terrorisme en radicaliseringsprocessen dan wel ondersteuning daaraan geven. Deze claim is tevens bedoeld voor intensivering van het zoeken naar nog onbekende geradicaliseerde of extremistische personen die niet te relateren zijn aan bij Justitie en veiligheidsdiensten bekende netwerken en/of personen. De claim komt bovenop de 60 fte die in het afgelopen jaar door de AIVD zelf al extra op deze onderwerpen zijn ingezet.

De claim van 60 fte betreft een verdubbeling van de huidige inzet op het onderwerp bewaken en beveiligen. Deze mensen zullen bijdragen aan het signaleren van dreigingen ten aanzien van personen en objecten die zich in het decentrale domein bevinden en vervolgens het vervaardigen van dreigingsinschattingen, en analyses, dan wel het uitbreiden van het Rijksdomein als de beveiligingsproblematiek het decentrale domein overstijgt, en aan de overdracht van expertise op dit terrein.

Toetsing heeft conform de hiervoor geldende algemene procedures plaatsgevonden door het ministerie van Financiën en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

77

Wanneer in 2005 is het stelsel van bewaken en beveiligen volledig geïmplementeerd?

De implementatie van het stelsel bewaken en beveiligen is volop gaande en zal eind 2005 gereed zijn. Dit is exclusief de uitbreidingen ten behoeve van het stelsel bewaken en beveiligen, zoals in de brief van 24 januari 2005 aan u gepresenteerd. Voorop staat daarbij dat het stelsel geen statisch geheel is; het zal zich blijven vernieuwen onder invloed van politieke en maatschappelijke ontwikkelingen.

78

Welke resultaten heeft de IND – wellicht in samenwerking met het NoVo-team (Nationaal Opsporingsteam Voor Oorlogsmisdrijven) – geboekt bij dossieronderzoeken naar potentiële terroristen? Hoe gaat Nederland om met mensen wiens asielverzoek is afgewezen vanwege vermeende terroristische activiteiten die niet teruggetuurd kunnen worden vanwege dreigende mensenrechtenschendingen? Krijgen deze personen, zoals prof. Van Kalmthout destijds voorstelde, een aparte status of dreigen zij in de illegaliteit terecht te komen?

Inmiddels zijn verschillende verblijfsaanvragen afgewezen op grond van gevaar voor de openbare orde of nationale veiligheid. Een bijzondere grond van openbare orde is artikel 1F Vluchtelingenverdrag. Deze grond kan onder meer worden tegengeworpen indien de aanvrager buiten Nederland niet-politieke misdrijven heeft begaan. Hierbij wordt tevens onderzocht of – gelet op de 1F achtergrond – strafrechtelijke vervolging in Nederland mogelijk is.

Er vindt een belangenafweging plaats tussen enerzijds de onwenselijkheid om aan deze personen een verblijfsvergunning te verlenen en anderzijds het individuele belang van de vreemdeling. In beginsel is er voor deze personen geen enkel verblijfsrecht. Indien zij Nederland niet zelfstandig verlaten en er geen veilig derde land is waar zij naartoe kunnen, kunnen zij uiteindelijk in de illegaliteit terechtkomen.

De vaststelling dat gedwongen terugkeer een schending van artikel 3 EVRM oplevert, leidt tot een verbod op gedwongen verwijdering. Dit laat onverlet dat op de vreemdeling de plicht rust om Nederland zelfstandig te verlaten en mitsdien zelf gevolg te geven aan zijn vertrekplicht. Daarnaast zal de uitzetting naar het land van herkomst weer ter hand worden genomen zodra gedwongen terugkeer geen schending meer oplevert van artikel 3 EVRM. Bovendien zal uitzetting plaatsvinden naar ieder land dat de vreemdeling wil opnemen. De vreemdeling wordt, zodra de nationale rechtsmiddelen zijn uitgeput, uitgesloten van alle voorzieningen.

Hoe zijn de claims van de onderdelen van de KLPD, respectievelijk de KMaR onderbouwd en hoe en door wie wordt getoetst of deze berekeningen realistisch zijn?

Uit analyses en actuele gebeurtenissen is gebleken dat de terroristische dreiging is toegenomen. Om deze dreiging het hoofd te bieden zijn capaciteitsuitbreidingen bij diverse onderdelen van de KLPD noodzakelijk. Deze onderdelen vormen een samenhangend geheel. Dat betekent dat het versterken van een onderdeel pas volledig tot zijn recht komt indien dit gepaard gaat met capaciteitsuitbreiding op een ander onderdeel. Daarbij zijn bij eerdere uitbreidingen (naar aanleiding van de aanslagen in Madrid en de rapportage van de Commissie Van den Haak) breed geaccepteerde salaris middensommen gehanteerd. De meest recente uitbreidingen sluiten hierop aan.

Voor wat betreft de intensivering van bewaking en beveiliging van personen en objecten is in de brief van 24 januari jl. aangegeven dat met de uitbreiding van de Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging (DKDB) van het KLPD 8 extra zware beveiligingsopdrachten of 25 opdrachten in de lichtere categorie uitgevoerd kunnen worden. Voor de goede orde wordt benadrukt dat het tekort van de DKDB op dit moment zwaar drukt op de capaciteit van de regionale politiekorpsen en de Koninklijke Marechaussee.

Het opsporen en voorkomen van terroristische activiteiten vergt een aanzienlijke opsporingsinspanning van de Nationale Recherche bij de KLPD. Ook deze uitbreiding van 60 fte is gebaseerd op een lange termijn dreigingsanalyse. De uitbreiding leidt tot een specifieke unit bij de Nationale Recherche. Hierbij is rekening gehouden met ervaringscijfers over capaciteit voor opsporingsonderzoeken. Door de extra uitbreiding op nationaal niveau moet tevens voorkomen worden dat op regionaal en nationaal niveau terrorismebestrijding ten koste gaat van andere opsporingsactiviteiten.

De Unit Terrorismebestrijding en Bijzondere Taken alsmede het Nationaal Informatieknooppunt bij de KLPD kunnen als gevolg van de toegenomen dreiging en de extra inspanningen van inlichtingen en opsporingsinstanties een aanzienlijke toename in de werklust verwachten. Mede gelet op de huidige werklust en de daarvoor vrijgemaakte capaciteit wordt de aangegeven uitbreiding van 30 fte noodzakelijk geacht.

Toetsing van de berekeningen heeft conform de hiervoor geldende algemene procedures plaatsgevonden door het ministerie van Financiën, alsmede het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Wat de claim van de Kmar betreft, verwijzen wij u naar het antwoord op vraag 75.

Is de regering bereid het onderscheid tussen terrorisme tegen de Staat, dat in de brief aan de orde komt, en herhaald gepleegde misdrijven als straatterrorisme te laten vervallen door ook plegers van straatterrorisme met een dubbele nationaliteit die voor veel overlast in ons land zorgen, in aanmerking te laten komen voor mogelijke denaturalisatie en uitzettingen? Is de regering bereid de Rijkswet op het Nederlandschap conform te wijzigen?

Het Europees Nationaliteitsverdrag (Trb 199), waartoe ook Nederland is toegetreden, beperkt de mogelijkheden op grond waarvan de nationaliteit kan worden ingetrokken. Op grond van artikel 7 van het Verdrag is intrekking wegens terroristische activiteiten mogelijk indien het betreft gedrag

dat de essentiële belangen van de staat wezenlijke schade toebrengt. De Toelichting bij het Europees Nationaliteitsverdrag vermeldt hoogverraad en spionage voor een andere staat als voorbeelden van aantasting van essentiële belangen van de staat, en stelt tevens dat misdrijven van algemene aard, hoe ernstig ook, hier niet worden bedoeld. Het Verdrag laat niet toe de nationaliteit te ontnemen indien staatloosheid daarvan het gevolg zou zijn.

Tekst en toelichting maken duidelijk dat wat «straatterrorisme» genoemd wordt, niet valt onder de verliesgrond genoemd in artikel 7 van het Verdrag en het dan ook niet is toegestaan het Nederlanderschap te ontnemen van een persoon die straatterrorisme pleegt of daaraan deelneemt.

81

Wordt, zoals professor De Hert recent voorstelde, over het centraal opslaan van biometrische kenmerken dat tot gevolg heeft dat veel persoonlijke gegevens worden opgeslagen, nog een debat gevoerd? Hoe zit het met de door hem genoemde foutenmarge? Komt er de mogelijkheid van het indienen van een schadeclaim indien men onterecht – zoals recent in de VS gebeurde – in verband wordt gebracht met een terroristische aanslag?

In antwoord op uw vraag of er nog een debat gevoerd gaat worden over het centraal opslaan van biometrische kenmerken wil ik wijzen op de geldende praktijk van het opslaan van biometrische kenmerken in het Havank-systeem voor opsporingsdoeleinden. Het is een praktijk die zelf niet meer ter discussie staat.

Het hanteren van een foutmarge is hierbij niet aan de orde omdat een op de plaats van delict aangetroffen vingerspoot volgens vastgestelde procedures door deskundige dactyloscopen wordt vergeleken met de vingerafdrukken in de landelijke collectie. Bij enige twijfel wordt geen identificatie vastgesteld. Na identificatie vindt het strafrechtelijk onderzoek plaats. Schadeclaims ten gevolge van onterechte veroordelingen, ongeacht de oordzaak, kunnen worden behandeld volgens de procedures die daarvoor in Nederland al bestaan.

82

Zal de IND ook dossieronderzoek doen naar mogelijke banden tussen terrorisme en geestelijke bedienaren die een verzoek om een vergunning tot verblijf indienen? Zo ja, om hoeveel onderzoeken gaat het per jaar? Kan de IND op grond van een vermoeden van terroristische activiteiten weigeren een vergunning tot verblijf of machtiging tot voorlopig verblijf te verstrekken? Zo ja, hoe vaak is dit in de laatste drie jaar voorgevallen?

Iedere vreemdeling die een aanvraag tot een machtiging tot voorlopig verblijf of vergunning tot verblijf in Nederland doet, mag geen gevaar vormen voor de openbare orde of nationale veiligheid. Op basis van door de IND gehanteerde risico-analyses wordt ten aanzien van de groep godsdienstleraren of geestelijk voorgangers specifiek om onderzoek door de AIVD gevraagd teneinde te kunnen beoordelen of er vanuit het oogpunt van de openbare orde of nationale veiligheid bezwaar bestaat tegen het verblijf van betreffende vreemdeling in Nederland. Dit, omdat bepaalde groepen functionarissen grote invloed uit kunnen oefenen op andere personen in verband met het beroep dat zij uitoefenen. Hierbij wordt onder andere aandacht besteed aan mogelijke banden tussen de betreffende godsdienstleraar of geestelijk voorganger en terroristische netwerken. De IND kan op basis van een ambtsbericht van de AIVD, waaruit valt af te leiden dat de betreffende godsdienstleraar of geestelijk voorganger een gevaar voor de openbare orde of nationale veiligheid

vormt of zal vormen, weigeren een machtiging tot voorlopig verblijf of vergunning tot verblijf te verlenen.

In de afgelopen vier jaar zijn 196 verblijfsvergunningen voor bepaalde tijd verleend onder een beperking verrichten van arbeid in loondienst als geestelijk voorganger/godsdienstleraar. In al die gevallen heeft een onderzoek door de AIVD plaats gevonden. Met betrekking tot twee, op grond van informatie van de AIVD als radicaal islamitisch bekend staande, moskeeën wordt momenteel gewerkt aan maatregelen om het onderzoek naar de aan die moskeeën verbonden godsdienstleraren en geestelijk voorgangers, aan te scherpen en uit te breiden. Deze maatregelen zullen in de toekomst worden uitgebreid naar andere, als radicaal islamitisch bekend staande moskeeën en de daaraan verbonden godsdienstleraren en geestelijk voorgangers.

83

Kan (het vermoeden van) betrokkenheid bij terrorisme worden tegengeworpen in de asielpcedure? Zo ja, hoe vaak is dit de afgelopen drie jaar voorgevallen en in hoeveel van deze gevallen heeft dit geleid tot afwijzing van de asielaanvraag?

Ja. De weigeringsgronden zijn gevaar voor de openbare orde of nationale veiligheid. Verder wordt verwezen naar het antwoord op vraag 78. Exacte cijfers zijn hierover niet bekend. Daarvoor zouden individuele dossiers moeten worden bestudeerd.

84

Wordt na afwijzing van een asiolverzoek op grond van betrokkenheid bij terrorisme overgegaan tot daadwerkelijke uitzetting en vastzetting van de betrokkene tot het moment van uitzetting?

Indien een vreemdeling wordt aangemerkt als een gevaar voor de openbare orde of nationale veiligheid, zal zijn verblijf worden beëindigd en dient hij Nederland te verlaten. Bovendien kan de vreemdeling worden uitgezet, indien dit geen schending oplevert van artikel 3 EVRM. Met het oog op de uitzetting kan de vreemdeling in bewaring worden gesteld. Zie verder ook het antwoord op vraag 78.

85

Worden besluiten (en hun gronden) van de CT-infobox, met betrekking tot vreemdelingrechtelijke maatregelen als weigering toelating en intrekking verblijfsvergunning, inzichtelijk voor de «verdachte» en vatbaar voor bezwaar?

Uit de analyses worden door de CT-infobox adviezen opgesteld. Deze adviezen zijn niet inzichtelijk voor de «verdachte» en niet vatbaar voor bezwaar. Deze adviezen kunnen leiden tot een ambtsbericht, op grond waarvan de IND tot een vreemdelingrechtelijke maatregel kan besluiten, zoals weigering toelating, intrekking verblijfsvergunning of een vreemdeling ongewenst verklaren.

Uiteraard zijn op deze beslissingen van de IND de gebruikelijke rechtswaarborgen op grond van de Awb van toepassing zoals bezwaar en/of beroep.

De rechter kan desgewenst de achterliggende stukken van het ambtsbericht toetsen door kennisneming onder couvert.

86

Kan de regering ten aanzien van het (straf)wetgevingsprogramma ingaan op het commentaar van het College Bescherming Persoonsgegevens van 22 december 2004?

Bij brief van 22 december 2004 heeft het College bescherming persoonsgegevens advies uitgebracht over het conceptwetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten ter verruiming van de mogelijkheden tot opsporing en vervolging van terroristische misdrijven. Het College is in het kader van de gebruikelijke consultatieronde bij wetsvoorstellen om dit advies verzocht, evenals de overige reguliere adviesorganen. Deze adviezen worden thans verwerkt in het conceptwetsvoorstel en de bijbehorende conceptmemorie van toelichting, waarna het voor advies zal worden voorgelegd aan de Raad van State. Het heeft de voorkeur de nadere gedachtewisseling met Uw Kamer over de adviezen die zijn uitgebracht over het wetsvoorstel te laten plaatsvinden bij gelegenheid van de schriftelijke en mondelinge behandeling van het voorstel.

87

Wat houdt concreet in dat «beveiliging en bewaking in eerste instantie ieders eigen verantwoordelijkheid is»?

Algemeen uitgangspunt van het stelsel is dat de burger zelf in eerste instantie verantwoordelijk is voor de eigen veiligheid van zowel persoon als goed. Burgers mogen daarbij rekenen op hulp van de organisaties en netwerken waartoe zij behoren. Het gemeentelijke en landelijke gevoerde (integraal) veiligheidsbeleid kan hen daarbij van dienst zijn. Bedrijven, organisaties en instellingen dienen zelf beschermende maatregelen te treffen om te voorkomen dat als gevolg van hun werkzaamheden de veiligheid van werknemers en anderen in gevaar komt. Burgers en organisaties mogen echter van de overheid verwachten dat die hen door het treffen van veiligheidsmaatregelen te hulp schiet op het moment dat de aantasting van hun veiligheid zulke gewelddadige vormen dreigt aan te nemen, dat zij daar op eigen kracht geen weerstand meer tegen kunnen bieden. In het geval er sprake is van een dergelijke bedreiging aan het adres van personen of hun organisaties, dan dient men de plaatselijke politie daarvan in kennis te stellen en aangifte te doen. Het bevoegde gezag op lokaal niveau wordt daarmee in de gelegenheid gesteld om eventueel noodzakelijk geachte veiligheidsmaatregelen te treffen en/of om een opsporingsonderzoek te starten.

88

Welke instantie en personen zijn in principe op de hoogte van de – geheime – verblijflocaties van bedreigde personen, zoals de parlementariërs Hirsi Ali en Wilders?

Uit veiligheidsoverwegingen doen wij hier geen uitspraken over.

89

Is de regering bereid om ten aanzien van opiniemakers die binnen een risicoanalyse vallen, respectievelijk waarvoor een bepaalde dreiging geldt, een begeleiding van «deur tot deur» te realiseren op die momenten dat zij publieke spreekbeurten houden omdat de beveiliging/begeleiding van het lokale domein in de woonplaats en plaats van optreden geen oplossing biedt voor de tussenliggende route?

Ten aanzien van het Rijks- en decentraal domein zijn dezelfde middelen beschikbaar. Zo wordt voor beide domeinen dreigingsinformatie geëvalueerd, kunnen de inlichtingendiensten dreigingsinschattingen opstellen en staat dezelfde range aan beschermingsmaatregelen ter beschikking. Er is geen verschil in kwaliteit. Indien de aard van de dreiging daartoe aanleiding geeft is begeleiding van «deur tot deur» op het moment dat een opiniemaker een publieke spreekbeurt houdt dan ook nadrukkelijk mogelijk. De regionale portefeuillehouder Conflict- en Crisisbeheersing draagt

terzake zorg voor coördinatie. Ten aanzien van het decentraal domein heeft de Coördinator Bewaking en Beveiliging een adviserende rol en verwijzende rol. In voorkomende gevallen signaleert de coördinator bepaalde ontwikkelingen, vraagt dreigingsinschattingen van de AIVD op en adviseert het decentraal domein (pro)actief over de weging en te nemen maatregelen.

90

In hoeverre is te verwachten, dat als bekende opiniemakers in het stelsel bewaken en beveiligen onder het rijksdomein worden opgenomen zij beter zullen worden beschermd?

Het opnemen van opiniemakers in het Rijksdomein zal geen bijdrage leveren aan de mate van veiligheid, aangezien zowel voor het Rijks- als het decentrale domein alle middelen beschikbaar zijn en er geen verschil in kwaliteit is. Zie verder het antwoord bij vraag 89.

91

Kunnen ook cultuurmakers die (zeer) omstreden producties maken in beginsel een beroep doen op beveiliging door Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging (DKDB)?

Alle burgers kunnen naar gelang de aard, ernst en waarschijnlijkheid van de dreiging aanspraak maken op van overheidswege verstrekte beveiliging. Indien het regionale politiekorps in een bepaald geval onvoldoende is toegerust op het verzorgen van persoonsbeveiliging kan in het kader van de reguliere bijstandsprocedure bijstand van de DKDB van het KLPD worden aangevraagd. Met de uitbreiding van de DKDB van het KLPD kan ook beter in de ondersteuning van het decentrale domein worden voorzien. Zie verder het antwoord op vraag 89.

92

Kan nader worden ingegaan op «de betekenis en de mogelijke consequenties van het element» zelfopoffering voor de inzet en de training van de BBE- Snelle Interventie Eenheid (BBE-SIE)? Werden de leden van de speciale eenheden in ons land anders getraind dan die van vergelijkbare eenheden in Europese landen die al een lange traditie hebben in het bestrijden van terrorisme en/of gewelddadig politiek radicalisme?

Er kan niet nader worden ingegaan op de betekenis en de mogelijke consequenties van het element «zelfopoffering» voor de inzet en training van de BBE-SIE, omdat het hier gaat om operationele informatie, waarvan de vertrouwelijkheid gewaarborgd dient te zijn. De aanslag in Madrid in maart 2004 heeft duidelijk gemaakt dat de Nederlandse Staat een snel en flexibel antwoord dient te hebben op het hedendaagse terrorisme. Daartoe is de BBE-SIE op 1 september 2004 opgericht en is de paraatheid van de overige BBE'n geïntensiveerd. Tevens kan vanwege het vertrouwelijke karakter van operationele informatie geen antwoord worden gegeven op het tweede gedeelte van vraag 92.

93

Is de BBE-SIE sinds 1 september 2004 of vanaf 1 september 2005 operationeel?

Zoals in de brief reeds is geschreven is de BBE-SIE vanaf 1 september 2004 operationeel.

94

Onderschrijft de regering de volgende passage uit het AIVD-rapport «Van Dawa tot Jihad» (blz.28): «Met name de op Dawa gerichte radicaal-salafitische organisaties en netwerken uit Pakistan, Saoedi-Arabië, en de Arabische Golfstaten leggen sterk de nadruk op «herislamiseren» van de moslimminderheden in het Westen. Het betreft missionerings-, vormings- en financieringsorganisaties die weliswaar beweren niet gewelddadig georiënteerd te zijn, maar meestal werken vanuit extreem-puriteinse, intolerante en sterk anti-westerse denkkaders. Hun inspanningen zijn er sterk op gericht de moslims in het Westen zich van westerse waarden en normen te doen afwenden. Zij prediken een extreme afzijdigheid van de westerse samenleving en propageren exclusivisme en parallelisme. Zij staan in een aantal gevallen volledig geïslamiseerde wijken in de grote steden in het Westen voor of streven zelfs naar parallelle samenlevingsstructuren in de vorm van autonome sharia-gebieden, als het ware enclaves die een voorafspiegeling zijn van de umma. Deze dient zich in de toekomst immers over de hele wereld uit te strekken, inclusief het Westen.» Kan de regering aangeven in welke instellingen respectievelijk moskeeën in Nederland dit gedachtegoed wordt uitgedragen?

Het kabinet onderschrijft het desbetreffende citaat uit het AIVD-rapport «Van Dawa tot Jihad». Voorts zij verwezen naar de in juni 2004 aan Uw Kamer gezonden AIVD-nota «Saoedische invloeden in Nederland – Verbanden tussen salafitische missie, radicaliseringsprocessen en islamistisch terrorisme» (TK 2003–2004, 27 925, nr. 128). In deze nota worden de belangrijkste in Nederland actieve missie-, vormings- en financieringsorganisaties genoemd, die in een aantal gevallen een anti-integratieve vorm van islam prediken en daardoor kunnen bijdragen aan de groei van op confrontatie met de Nederlandse samenleving gerichte sentimenten binnen sommige delen van de moslimgemeenschappen in Nederland.

95

Kan de regering meer informatie verstrekken over de radicale invloeden die uitgaan van organisaties en netwerken uit de Arabische Golfstaten (minus Saoedi-Arabië)? Om welke Golfstaten gaat het? Op welke plaatsen in Nederland doet die invloed zich gelden?

De invloed in Nederland van organisaties en netwerken uit andere landen op het Arabisch schiereiland dan Saoedi-Arabië, zijn verwaarloosbaar vergeleken bij die van Saoedische organisaties en netwerken. De reden daarvoor is dat in Saoedi-Arabië een fundamentalistische en zeer orthodoxe interpretatie van de islam wordt aangehangen, aangeduid met de term salafisme of wahhabisme. Saoedi-Arabië wordt gezien als de bakermat van de islam (twee van de drie heilige plaatsen in de islam bevinden zich in Saoedi-Arabië) en rekent het tot zijn taak om de salafitische interpretatie van de islam wereldwijd te verspreiden. Saoedische organisaties worden door de autoriteiten gestimuleerd en gestuurd teneinde het salafisme in de wereld uit te dragen. Het salafisme heeft in de andere Arabische Golfstaten nauwelijks aanhang. Dat wil niet zeggen dat er geen relaties zijn tussen organisaties in Nederland en andere landen op het Arabisch schiereiland dan Saoedi-Arabië. Het onderzoek van de AIVD richt zich evenwel primair op radicaliserende invloeden vanuit Saoedi-Arabië.

96

Kan de regering aangeven op welke wijze zij gedifferentieerde interventiestrategieën van de lokale overheid en lokale partners actief gaat stimuleren?

Uw Kamer zal hierover separaat worden geïnformeerd.

Denkt de regering dat het in de brief aangekondigde plan van aanpak met het accent van de binding van allochtonen aan de Nederlandse samenleving, net zoals de recent gehouden nationale integratiebijeenkomst en het voorstel om 5 mei als bevrijdingsdag in te ruilen voor een Dag van de Binding ook maar iets bijdraagt aan het terugdringen van islamitisch terrorisme en het straatterrorisme dat Nederland tart?

Zoals bekend, voert het kabinet ten aanzien van de bestrijding van terrorisme een meersporenbeleid. Terrorismebestrijding is niet alleen het werk van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, van de politie of het Openbaar Ministerie. Het kabinet kiest nadrukkelijk ook voor andere wegen. Met name denkt het kabinet daarbij aan de beïnvloeding van de sociale omgeving waarbinnen terroristen en radicalen opereren. De mogelijkheden voor terroristen om hun activiteiten voor te bereiden en uit te voeren en om anderen over te halen zich bij hen aan te sluiten zijn in sterke mate afhankelijk van wijze waarop daarop wordt gereageerd door degenen in wiens naam zij zeggen te handelen. De stelling dat moslims in de Nederlandse samenleving niet worden geaccepteerd en dat hun geloof vijandig wordt bejegend wordt door radicale moslims aangevoerd als argument voor hun radicale opstelling. Hiermee creëren zij bij een bredere groep meer of minder openlijke «support» voor radicale denkbeelden en vergoelijking van terroristische daden. Voor de terroristen zelf is deze steun een prikkel om in hun activiteiten te volharden. Tevens vormt deze steun een basis voor rekrutering van aanhangers. Dit argument moet radicalen en terroristen uit handen worden genomen en daarom is het nodig de binding aan de samenleving te versterken van groepen die tot nu toe onvoldoende meedoen. Binding van groepen aan de samenleving kan de neiging om radicalen en terroristen al dan niet openlijk te ondersteunen wegnemen. Het vermindert ook de voedingsbodem en het draagvlak voor rekrutering van personen voor de gewapende strijd tegen de ongelovigen. Daarmee draagt binding op indirecte wijze bij aan het terugdringen van terrorisme.

Het Breed Initiatief Maatschappelijke Binding waarnaar in de vraag wordt verwezen, is een actie van het kabinet om samen met allochtone en autochtone maatschappelijke, godsdienstige en levensbeschouwelijke organisaties te komen tot een aantal concrete initiatieven met als doel om meer mensen intensiever bij het wel en wee van de samenleving te betrekken. Op 26 januari is hiervoor in een bijeenkomst van kabinet en de betrokken organisaties een begin gemaakt. Een van de ideeën die toen naar voren zijn gebracht is het toespitsen van de herdenking van de bevrijding op 5 mei op thema's die te maken hebben met vrijheid, burgerschap, democratie en sociale samenhang.

Zal in de Nota Radicalisering een reactie worden gegeven op de concrete aanbevelingen die in de AIVD-nota zijn gedaan?

De nota «Van dawa tot jihad» bevat geen concrete aanbevelingen. Die AIVD-nota bevat wel informatie waarmee tegenstrategieën kunnen worden ontwikkeld voor de verschillende dreigingen van de radicale islam. De nog te verschijnen nota «Radicalisering in perspectief» zal een bredere insteek hebben en zal zich niet beperken tot de radicale islam. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal naar aanleiding van eerstgenoemde nota in de richting van het openbaar bestuur vervolginiciatieven nemen.

99

Hoe gaat dit plan van aanpak ervoor zorgen dat docenten in het onderwijs een instructie op trainingsprogramma gaan krijgen waarmee ze vroegtijdig radicaliserende jongeren kunnen herkennen en gaan begeleiden?

In de gezamenlijke verklaring na de Brede Bijeenkomst Maatschappelijke Binding op 24 januari jl. zijn maatregelen aangekondigd op het terrein van deskundigheidsbevordering van ouders, leraren en docenten ten aanzien van de signalering van radicalisering. Ook zal in samenwerking met de Inspectie van het Onderwijs een meldpunt worden ingericht voor ernstige problemen met leerlingen. Activiteiten op dit vlak worden concreet uitgewerkt in het plan van aanpak «Maatschappelijke Binding», dat binnenkort aan Uw Kamer zal worden aangeboden (zie ook antwoord op vraag 101).

100

Waarom wordt in de paragraaf «Aanpak van verschijnsel radicalisering» niet genoemd de uitvoering van de motie Van der Laan (29 800 V, nr. 37), waarin de regering gevraagd wordt om een visie op de beperking van de voedingsbodem van het internationaal terrorisme? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van deze motie?

In de in deze paragraaf aangekondigde nota «radicalisering in perspectief» waarvan de aanbidding aan Uw Kamer voorzien is in het voorjaar van 2005, zal het kabinet ondermeer haar visie op de beperking van de voedingsbodem van het internationale terrorisme uiteenzetten.

101

Op welke wijze zullen preventieve maatregelen, gericht op de voorkoming van radicalisering, betrokken worden in de nota «radicalisering in perspectief»? Wordt daarbij ook aandacht aan bijvoorbeeld jeugd- en buurtwerk besteed? Waarom is ervoor gekozen om het programma «weerbare samenleving» afzonderlijk van de nota «radicalisering in perspectief» vast te stellen?

De nota «Radicalisering in Perspectief» geeft een brede analyse van radicalisering en van de verschijnselen die daarmee te maken hebben. De analyse mondt uit in een kader voor beleid om schadelijke effecten van radicalisering en radicalisme tegen te gaan. Preventieve maatregelen, gericht op voorkoming van radicalisering, passen binnen dat kader. De uitwerking ervan hoort echter niet thuis in de nota Radicalisering in Perspectief. Deze behandelt namelijk het verschijnsel radicalisering in het algemeen, terwijl – zo blijkt uit de analyse – maatregelen steeds zeer specifiek op concrete verschijnselen moeten worden afgestemd. Het bevorderen van maatschappelijke cohesie is een belangrijke randvoorwaarde voor het beleid ter bestrijding van radicalisering. Er komt daarom een afzonderlijk Plan van Aanpak Maatschappelijke Binding. In dit plan van aanpak wordt op verschillende manieren aandacht besteed aan jeugd in wijken en buurten. Het programma «Weerbare Samenleving» maakt deel uit van het Plan van Aanpak Maatschappelijke Binding. Het bestaat uit een aantal concrete acties die erop zijn gericht burgers weerbaar te maken tegen het radicale en absolutistische gedachtegoed. De inhoudelijke plaats die het bevorderen van maatschappelijke binding heeft in het geheel van maatregelen tegen radicalisering en terrorisme is uiteengezet in de beantwoording van vraag 97.

102

Kan de regering aangeven wat de effectiviteit van de Wet terroristische misdrijven tot nu toe is geweest, vooral voor wat betreft de opsporing en vervolging van samenspanning en het werven voor de gewapende strijd?

Verdenkingen van strafbare feiten op grond van de Wet terroristische misdrijven zijn inmiddels in meerdere onderzoeken naar voren gekomen, bijvoorbeeld in het onderzoek naar de moord op Theo van Gogh en het aanpalende onderzoek van het Landelijk Parket naar het netwerk waar Mohammed B. deel van uitmaakte.

Ook diende op 31 januari jl. in een besloten zitting bij de rechtbank te Middelburg de zaak van een minderjarige jongen uit Sas van Gent die eind september 2004 werd aangehouden en die er onder andere van wordt verdacht voorwerpen te hebben verzameld waarmee een aanslag – al dan niet met terroristisch oogmerk – gepleegd zou kunnen worden.

Voor een adequate beoordeling van de effectiviteit van deze Wet kan op basis van deze voorbeelden echter nog geen concrete uitspraak worden gedaan daar de meeste onderzoeken nog in volle gang zijn en er nog geen (onherroepelijke) rechterlijke uitspraken voorhanden zijn.

103

Kan de regering een nadere uitleg geven op welke wijze gereageerd kan worden op vermoedens van een voorbereiding van een terroristisch misdrijf?

In gevallen waarin het vermoeden rijst dat voorbereidingen worden getroffen tot een terroristisch misdrijf kunnen, indien deze vermoedens een verdenking van strafbare voorbereiding (artikel 46 Sr), deelneming aan, kort gezegd, een terroristische organisatie (artikel 140a Sr), strafbare samenspanning tot een terroristisch misdrijf dan wel verdenking van enig ander – ernstig – misdrijf opleveren, op die grondslag opsporingsbevoegdheden worden toegepast, zoals onder andere voorzien in de titel betreffende de bijzondere opsporingsbevoegdheden. Indien daarbij een verdachte in beeld komt, kan in verzekeringstelling worden toegepast; bij ernstige bezwaren kan de betrokkene nadien nog in voorlopige hechtenis worden gehouden. Naast een strafrechtelijk vervolg bestaat vanzelfsprekend de mogelijkheid om, in gevallen waarin niet meer helderheid omtrent de voorbereidingen wordt verkregen, eventuele realisatie daarvan op andere wijze te verstoren.

104

Kan de regering een schatting maken hoeveel personele inzet zal moeten worden ingezet om het apologieverbod te handhaven?

Bij het vaststellen van de vraag welke capaciteit moet worden ingezet voor de handhaving van welke bepalingen, is steeds prioriteitstelling nodig. Dat is niet anders bij de handhaving van het voorgestelde apologieverbod.

105

Kan de regering uiteenzetten op welke gronden ervoor gekozen wordt om de mogelijkheid te creëren om aan personen die voor de eerste keer worden veroordeeld wegens aanzetten tot haat en geweld een beroepsverbod op te leggen? Zou een dergelijk verbod niet beter passen bij personen waarvan vast te stellen valt dat het overtuigingsdadens zijn?

In de brief is voorgesteld de mogelijkheden tot het treffen van maatregelen ten aanzien van personen die aanzetten tot haat of geweld te verruimen. Die verruiming houdt in dat de rechter de discretionaire bevoegdheid krijgt bij een eerste veroordeling als bijkomende straf een verbod op te leggen tot het verrichten van bepaalde beroepsmatige activiteiten. De omstandigheden van het geval en de persoon van de verdachte zijn de criteria op grond waarvan de rechter tot een dergelijk verbod zal kunnen besluiten.

106

Kan de regering uiteenzetten welke voor soort vermoedens en gedragingen in onderlinge samenhang vermoedelijke voorbereiding van terroristische activiteiten aannemelijk maken? Kan de regering uiteenzetten waarom dergelijke situaties nu niet aan te pakken zijn?

Het is niet goed mogelijk in abstracto een limitatieve opsomming te geven van vermoedens en gedragingen die in onderlinge samenhang vermoedelijke voorbereiding van een terroristisch misdrijf aannemelijk maken. Daarbij kunnen gegevens over de interesses van personen in kwestie een rol spelen, gegevens over aankopen die deze personen gedaan hebben, gegevens over de personen waarmee zij contact onderhouden, mailverkeer van deze personen, andere vormen van communicatie, etc. Voorts is het niet zo dat onvoldoende maatregelen mogelijk zijn zodra een verdenking (redelijk vermoeden) van strafbare voorbereiding aanwezig is; de opsporingsbevoegdheden voor die situatie komen toereikend voor. Het gaat er vooral om dat in het stadium waarin van een dergelijk vermoeden nog geen sprake is, voldoende onderzoek kan worden gedaan naar aanwijzingen die op een mogelijke strafbare voorbereiding duiden.

107

Welke strafrechtelijk en bestuursrechtelijk optreden zullen mogelijk worden en welke criteria voor het beoordelen van de ernst van de bestaande vermoedens horen daarbij? Blijft gegarandeerd dat op dergelijk optreden rechtelijke controle mogelijk blijft?

Ten aanzien van de vraag welk strafrechtelijk optreden mogelijk wordt gemaakt, zij verwezen naar het antwoord op vraag 3; daar is aangegeven welke voorstellen worden opgenomen in het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten ter verruiming van de mogelijkheden tot opsporing en vervolging van terroristische misdrijven, dat thans gereed wordt gemaakt voor indiening bij de Raad van State. Het verdient de voorkeur om bij gelegenheid van de schriftelijke en mondelinge behandeling van het wetsvoorstel in te gaan op de wettelijke criteria die in de context van terrorismebestrijding bij deze bevoegdheden worden voorgesteld, alsmede de rechterlijke controle in verband met de hantering daarvan. In paragraaf 5.2 van onze brief van 24 januari 2005, hebben wij aangegeven op welke wijze het bestuursrechtelijke instrumentarium zal worden aangevuld. Er zullen een tweetal maatregelen mogelijk worden gemaakt, te weten de verplichting voor de betrokkene zich (periodiek) te melden op het politiebureau alsmede een verbod zich te bevinden in de nabijheid van bepaalde personen of objecten. Verder zullen de materiële toetsingsgronden van de Wet BIBOB worden verbreed zodat het desbetreffende instrumentarium ook met het oog op terrorismebestrijding kan worden ingezet. Voor de eerstgenoemde maatregelen wordt onderzocht welke criteria in de wet kunnen worden opgenomen, waarbij moet worden gedacht aan een samenstel van gedragingen zoals reeds in paragraaf 5.2 van de brief is genoemd. Wij verwijzen hiervoor naar het antwoord op vraag 123. Voor wat betreft de inhoud van de laatstgenoemde maatregel (Wet BIBOB) verwijzen wij naar het antwoord op vraag 127. Voor alle bestuursrechtelijke maatregelen geldt dat de rechtsbescherming wordt verzekerd via de bestuursrechtelijke rechtsgang.

108

Hoe verhoudt zich het optreden bij vermoedens van een mogelijke voorbereiding van terroristische activiteiten tot de strafbaarstelling van samenwerking bij terroristische misdrijven?

De strafbaarstelling van samenspanning van ernstige terroristische misdrijven heeft voorzien in een uitbreiding van de strafrechtelijke aansprakelijkheid en in een daaraan gekoppelde uitbreiding van onderzoeksmogelijkheden bij verdenking van strafbare samenspanning. Indien geen redelijk vermoeden van strafbare samenspanning bestaat, kunnen de aan een verdenking gekoppelde onderzoeksbevoegdheden evenwel niet worden uitgeoefend. Het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten ter verruiming van de mogelijkheden tot opsporing en vervolging van terroristische misdrijven stelt voor enkele bevoegdheden met het oog op terrorismebestrijding ook buiten het geval van verdenking beschikbaar te stellen.

109

Betekent de uitbreiding van de toepassingsmogelijkheden van bijzondere opsporingsbevoegdheden bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf dat het verdachtenbegrip geschrapt wordt? Om welke bijzonder opsporingsbevoegdheden gaat het hier? Welke eisen worden er gesteld aan de aard van de aanwijzingen om over te gaan tot de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden?

De voorgestelde uitbreiding van de toepassingsmogelijkheden van bijzondere opsporingsbevoegdheden bij aanwijzingen van een terroristisch misdrijf zal niet resulteren in een voorstel tot het schrappen van het verdachtenbegrip (verdenkingscriterium). De voorstellen zullen – kort gezegd – meebrengen dat in een eerder stadium dan het moment waarop een verdenking is gerezen bijzondere opsporingsbevoegdheden kunnen worden ingezet met het oog op de opsporing en vervolging van terroristische misdrijven. Het gaat daarbij in de eerste plaats om dezelfde bijzondere bevoegdheden als die welke kunnen worden toegepast in verband met opsporingsonderzoek naar het beramen of plegen van ernstige misdrijven in georganiseerd verband, zoals observatie, pseudo-koop en het opnemen en onderzoek van communicatie. Verder worden enkele nieuwe onderzoeksbevoegdheden betreffende onderzoek van voorwerpen, vervoermiddelen en kleding geïntroduceerd die reeds bekend zijn in de Wet op de economische delicten en de Wet wapens en munitie. De toepassing van de bijzondere opsporingsbevoegdheden zal worden gekoppeld aan het criterium «aanwijzingen van een terroristisch misdrijf». Daarvan is sprake indien de beschikbare informatie feiten en omstandigheden bevat die erop duiden dat daadwerkelijk een terroristisch misdrijf zou zijn of zal worden gepleegd. Het heeft de voorkeur om bij gelegenheid van de schriftelijke en mondelinge behandeling van het wetsvoorstel nader op de omlijning van het begrip «aanwijzingen» in te gaan.

110

Wat wordt bedoeld met semi-permanente veiligheidsrisicogebieden? Onder welke omstandigheden mag in een dergelijk gebied worden overgegaan tot fouillering? Welke criteria zouden daarvoor gesteld kunnen worden? Houdt de aanwijzing van luchthaven Schiphol als een dergelijk gebied in, dat ook publiek toegankelijke gebieden in de nabijheid van de luchthaven, zoals het NS- en busstation, de omliggende parkeergarages en industriële/zakelijke gebieden, daaronder vallen?

In de brief van 24 januari jl. worden door het kabinet voorstellen gemeld betreffende het op semi-permanente basis aanwijzen van veiligheidsrisicogebieden. Deze voorstellen hangen – zoals eveneens aangegeven – samen met voorgenomen verruiming van de mogelijkheden om personen te fouilleren buiten concrete verdenking van een strafbaar feit. Het wetsvoorstel waarin deze voornemens concreet worden uitgewerkt, is thans in voorbereiding. Het streven is erop gericht het wetsvoorstel mei

van dit jaar bij Uw Kamer in te dienen. Het heeft de voorkeur om bij gelegenheid van de daaropvolgende schriftelijke en mondelinge behandeling van het wetsvoorstel op de verschillende onderwerpen die in onderhavige vraag aan de orde worden gesteld, in te gaan.

111

Wat wordt verstaan onder «weerbaarheid»? Welke personen of groepen moeten weerbaar worden gemaakt, en op welke wijze?

Zie het antwoord op vraag 101.

112

Is het denkbaar om het bezoeken van een terroristisch trainingskamp in het buitenland harder (strafrechtelijk) aan te pakken als zijnde voorbereidende handelingen met het oog op het plegen van terroristische activiteiten?

De vraag of, en zo ja, op grond waarvan het bezoeken van een trainingskamp in het buitenland naar Nederlands recht strafbaar is, hangt in sterke mate af van de intentie waarmee een bezoek aan het kamp wordt afgelegd. Maakt betrokkene deel uit van een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van terroristische misdrijven en bezoekt hij in dat kader het kamp – bijvoorbeeld om zich te laten opleiden tot terrorist –, dan bedreigt het huidige artikel 140a Sr dergelijk handelen reeds met een gevangenisstraf van maximaal 15 jaar.

Denkbaar is ook dat buiten een organisatorisch verband scholing in het plegen van een terroristische aanslag plaatsvindt. In dat geval kan onder omstandigheden sprake zijn van een (poging tot) samenspanning tot het plegen van een bepaald terroristisch misdrijf. Bepaalde personen worden bijvoorbeeld «opgeleid» voor het plegen van een terroristische daad, waaraan een plan ten grondslag ligt. Het volgen van de training illustreert in die gevallen de vastheid van het voornemen, de overeenkomst tot het plegen van een ernstig terroristisch misdrijf ten uitvoer te brengen. Dikwijls zullen tenslotte informatiedragers of voorwerpen (bijvoorbeeld houdende instructies) bij het volgen van de training beschikbaar worden gesteld. In dat geval kan ook aansprakelijkheid op grond van artikel 46 Sr ontstaan. Of nog in een aanvullende strafbaarstelling moet worden voorzien voor gevallen waarin niet sprake is van scholing in een georganiseerd verband, van strafbare samenspanning of van strafbare voorbereiding die zich heeft geconcretiseerd in beschikbaarheid van voorwerpen, informatiedragers etc., bestemd tot het begaan van een terroristisch misdrijf, zal nog worden gezien. Daarnaast worden voortvarend de mogelijkheden onderzocht om te komen tot uitbreiding van het bestuursrechtelijk instrumentarium.

113

Is het de regering in het kader van de terrorismebestrijding bereid, naar analogie van het Duitse systeem, in de Grondwet op te nemen dat grondrechten kunnen worden ontnomen aan diegenen die grondrechten misbruiken?

Het kabinet acht het opnemen van een afzonderlijke bepaling in de Nederlandse grondwet inzake een verbod van misbruik van grondrechten, mede in het licht van de relevante bepalingen van het EVRM, onnodig en onwenselijk. Daarbij wil het kabinet benadrukken dat grondwettelijke vrijheden aan beperkingen zijn onderworpen. Door middel van het interpreteren van deze beperkingen kan een rechter in een voorkomend geval tot een gepast oordeel komen. Hiermee sluit het kabinet graag aan bij de benadering die bij de algemene grondwetsherziening van 1983 werd voorgestaan, toen dit vraagstuk ook uitvoerig aan de orde is geweest.

Overigens moet de totstandkoming van de Duitse grondwet worden begrepen vanuit diens specifieke en recente verleden, en hebben de Duitse Grondwet en de daarin verankerde grondrechten mede tegen die achtergrond ook een andere positie binnen de Duitse rechtsorde, zodat analogieën met de Duitse Grondwet zeker niet al op voorhand in de rede liggen.

114

Kan meer uitgebreid worden ingegaan op het wetsvoorstel dat in voorbereiding is en waarin wordt voorgesteld om al in geval van aanwijzingen van een terroristisch misdrijf strafvorderlijke maatregelen te treffen?

Het is niet wenselijk, in dit kader reeds een uitgebreide toelichting te geven op het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten ter verruiming van de mogelijkheden tot opsporing en vervolging van terroristische misdrijven. Dat wetsvoorstel, waarvan de hoofdlijnen reeds eerder zijn geschetst (Kamerstukken II 2003/04, 29 754, nr. 1) wordt thans gereedgemaakt voor indiening bij de Raad van State; de inspanningen zijn erop gericht het wetsvoorstel in mei bij Uw Kamer in te dienen. Het heeft de voorkeur om bij gelegenheid van de daaropvolgende schriftelijke en mondelinge behandeling van het wetsvoorstel nader in te gaan op de verschillende onderdelen daarvan.

115

Wie neemt de beslissing dat er over kan worden gegaan op strafvorderlijke maatregelen wanneer er sprake is van aanwijzingen van een terroristisch misdrijf? Wie controleert de persoon of instantie die deze beslissing neemt? Aan de hand van welke criteria wordt deze beslissing genomen? Zijn deze strafvorderlijke maatregelen tijdelijk of permanent van aard?

Politie, OM, en de rechter, kunnen besluiten tot het gebruik van strafvorderlijke bevoegdheden. Uiteraard handelt de politie onder het gezag van het OM; de rechter toetst achteraf en in enkele gevallen ook vooraf, of de bevoegdheden rechtmatig zijn gebruikt.

116

Wie neemt de beslissing over het nemen van strafvorderlijke maatregelen tegen een persoon ten aanzien waarvan aanwijzingen bestaan van een terroristisch misdrijf maar die op zichzelf onvoldoende zijn voor strafrechtelijk optreden, over te gaan tot de verplichting zich te melden op het politiebureau, of voor een verbod om zich te bevinden in de nabijheid van bepaalde personen of objecten? Wie controleert de persoon of instantie die deze beslissing neemt? Aan de hand van welke criteria wordt deze beslissing genomen? Zijn deze strafvorderlijke maatregelen tijdelijk of permanent van aard?

Het gaat in deze niet om de inzet van strafvorderlijke, maar om bestuurlijke bevoegdheden. Voor het overige wijzen wij u op het antwoord op vraag 123.

117

Verwacht de regering dat het aanwijzen van (semi-)permanente risicogebieden een effectieve manier van terrorismebestrijding is? Waarop is deze veronderstelling gegrond? Zal de aandacht in een permanent risicogebied op termijn niet verslappen? Kan aanwijzing als risicogebied niet (beter) gekoppeld worden aan het te ontwikkelen alerteringsstelsel? Wat wordt binnen een (semi) permanent risicogebied de grond voor het fouilleren van een persoon? Wanneer geen duidelijke grondslag bestaat, dreigt dan willekeur?

Evenals in antwoord op vraag 110 is aangegeven, geldt dat het ook hier de voorkeur heeft om bij gelegenheid van de schriftelijke en mondelinge behandeling van het wetsvoorstel dat onder meer betrekking heeft op de aanwijzing van veiligheidsrisicogebieden, nader in te gaan op de daarop betrekking hebbende onderwerpen die in onderhavige vraag aan de orde worden gesteld.

118

Is de regering bereid om het bezoeken van een trainingskamp voor terroristen strafbaar te stellen? Hoe is het mogelijk dat dit nog geen strafbaar feit is? Is de regering echt van mening dat het legaal moet zijn dat mensen in een trainingskamp tot terrorist worden opgeleid?

Zie het antwoord op vraag 112.

119

Op welke wijze gaat de strafbaarstelling van apologie een strafrechtelijke bescherming bieden tegen radicalisering? Kan de regering aan de hand van de thans beschikbare informatie aangeven in hoeveel gevallen tot nu toe personen die zich schuldig hebben gemaakt aan apologie van terroristische misdrijven daadwerkelijk betrokken zijn geweest bij het begaan van terroristische misdrijven en/of beledigen c.q. haatzaaien? Op welke punten laat de huidige strafrechtelijke bescherming te wensen over om over te gaan tot strafbaarstelling van apologie? Valt hier een vergelijking te maken met het ontkennen of het verheerlijken van de holocaust, hetgeen op dit moment vervolgd wordt als belediging, discriminatie, aanzetten tot haat?

De strafbaarstelling van «apologie» ziet, kort gezegd, op het verheerlijken of goedpraten van ernstige terroristische misdrijven. Het brengen van dergelijk gedrag onder de strafwet stelt een duidelijke norm in het publieke debat; het instellen van vervolgingen terzake kan eraan bijdragen dat personen die dergelijke gedachten toegedaan zijn in mindere mate ertoe over (kunnen) gaan anderen op dezelfde gedachten te brengen. Reeds omdat apologie thans niet strafbaar is gesteld, kan niet worden aangegeven in hoeveel gevallen personen die zich daaraan schuldig maken bij andere misdrijven zijn betrokken. De toegevoegde waarde van een strafbaarstelling van apologie zit daarin dat de beoogde strafbaarstelling ziet op het verheerlijken van ernstige terroristische misdrijven die in het verleden zijn gepleegd; dat is thans als zodanig niet expliciet strafbaar gesteld. Op de verhouding tot andere strafbaarstellingen zal nader worden ingegaan in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat thans wordt voorbereid. Het streven is erop gericht het wetsvoorstel, na de gebruikelijke consultatie, nog voor de zomer aan de Raad van State voor te leggen en kort na de zomer bij Uw Kamer in te dienen.

120

Hoe wordt gecontroleerd en gegarandeerd, dat het verbod zich te bevinden in de nabijheid van bepaalde personen of objecten ook daadwerkelijk wordt nageleefd?

Zie het antwoord op vraag 126.

121

Wat is een «aanwijzing»? Welke strafvorderlijke maatregelen kunnen getroffen worden? Kan iemand tegen wie dergelijke maatregelen getroffen worden onmiddellijk beschikken over een advocaat?

Van «aanwijzingen van een terroristisch misdrijf» is sprake wanneer feiten en omstandigheden erop duiden dat daadwerkelijk een terroristisch

misdrijf zou zijn of zal worden gepleegd. Het conceptwetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten ter verruiming van de mogelijkheden tot opsporing en vervolging van terroristische misdrijven wil bij «aanwijzingen van een terroristisch misdrijf» de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden als infiltratie, observatie en telefoontap mogelijk maken (verwezen zij hiër voorts naar het antwoord op vraag 109).

Personen ten aanzien van wie dit soort bevoegdheden worden ingezet, zullen niet onmiddellijk kunnen beschikken over een advocaat. Dat is ook nu niet het geval wanneer bijzondere bevoegdheden tot opsporing worden toegepast. De effectiviteit van bijzondere opsporingsbevoegdheden is met name gelegen in de heimelijke toepassing ervan. Deze effectiviteit zou grotendeels worden tenietgedaan wanneer betrokkene gelijktijdig met de inzet van een bijzondere opsporingsbevoegdheid wordt meegedeeld dat hij in verband daarmee kan beschikken over een advocaat.

122

Welke beperking van de vrijheid van meningsuiting acht u gewenst bij het strafbaarstellen van apologie? Op wie wordt deze wet van toepassing?

De strafbaarstelling van apologie ziet, kort gezegd, op het verheerlijken of goedpraten van ernstige terroristische misdrijven. Deze strafbaarstelling impliceert voor de gedragingen die op basis daarvan kunnen worden bestraft een dienovereenkomstige wettelijke verantwoordelijkheid als gestipuleerd in artikel 7 Grondwet. De toepasselijkheid van de voorgestelde strafbaarstelling zal worden geregeerd door de artikelen 2 e.v. Wetboek van Strafrecht, die bepalen in welke gevallen de Nederlandse rechter rechtsmacht toekomt ten aanzien van strafbare feiten die aan hem worden voorgelegd.

123

Op welke basis zullen de gebiedsontzeggingen en meldplicht worden opgelegd? Door wie? Met welke mogelijkheden voor beroep?

De bedoelde maatregelen kunnen, na wetswijziging, worden opgelegd aan personen die op grond van contacten, activiteiten of andere aanwijzingen aanleiding geven tot het vermoeden dat zij op enigerlei wijze betrokken zijn bij terroristische activiteiten en daarmee een potentieel gevaar vormen. Aan strafrechtelijk optreden worden – terecht – zware procedurele en inhoudelijke eisen gesteld. Het opleggen van een strafsanctie is voorbehouden aan de onafhankelijke rechter. Bij de voorgestelde bestuurlijke maatregelen gaat het daarentegen niet om een strafsanctie, maar om preventieve maatregelen. Wettig en overtuigend bewijs in strafrechtelijke zin is daarvoor niet vereist. Het toetsingskader is bestuursrechtelijk van aard: het bestuursorgaan dat een gebiedsverbod of meldingsplicht oplegt dient daarbij te handelen overeenkomstig de geschreven en ongeschreven beginselen van behoorlijk bestuur. Zorgvuldigheid staat daarbij voorop. Voor de betrokkene staat tegen een dergelijk besluit uiteindelijk beroep open bij de bestuursrechter.

De bevoegdheid om een gebiedsverbod of meldingsplicht op te leggen, dient wettelijk geregeld te worden. De voorbereiding van een daartoe strekkend wetsvoorstel is inmiddels ter hand genomen. Daarbij zal ook worden ingegaan op de vraag welk bestuursorgaan tot oplegging van de bestuurlijke maatregelen bevoegd zal zijn.

124

Is de regering van mening dat de verruimingsmogelijkheden tot het treffen van maatregelen ten aanzien van personen die aanzetten tot haat of geweld door deze personen een verbod op te leggen tot het verrichten

van bepaalde activiteiten ver genoeg gaan en dat deze personen een directe bedreiging vormen voor de samenleving? Dienen deze personen indien zij niet de Nederlandse danwel een dubbele nationaliteit hebben waar mogelijk het land te worden uitgezet, eventueel na denaturalisatie, of door het verlies van hun verblijfsvergunning?

Personen die aanzetten tot haat en geweld kunnen strafrechtelijk worden vervolgd. Het openbare orde beleid jegens vreemdelingen kan er toe leiden dat een verblijfsvergunning wordt ingetrokken na een strafrechtelijke veroordeling.

125

In welke context is het verheerlijken van terroristische misdrijven strafbaar?

Als aangegeven wordt het wetsvoorstel waarin wordt voorgesteld apologie strafbaar te stellen thans voorbereid. Het streven is erop gericht het wetsvoorstel, na de gebruikelijke consultatie, nog voor de zomer aan de Raad van State voor te leggen en kort na de zomer bij Uw Kamer in te dienen. Het heeft de voorkeur om bij gelegenheid van de daaropvolgende schriftelijke en mondelinge behandeling van het wetsvoorstel nader in te gaan op begrenzingen van de toepasselijkheid van de voorgestelde strafbaarstelling, inclusief eventuele contextgebonden begrenzingen.

126

Hoe zullen de aangekondigde bestuursrechtelijke instrumenten (meldplicht, plaats- en contactverboden) worden gehandhaafd? Welke reactie zal volgen op het niet naleven van een dergelijk instrument?

Het niet voldoen aan een opgelegde plicht of opgelegd verbod is een misdrijf (artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht). Tegen niet-naleving van een meldplicht of overtreding van gebieds- of contactverbod zal derhalve primair strafrechtelijk worden opgetreden. Bezien wordt nog in hoeverre het mogelijk is voor de feitelijke handhaving gebruik te maken van instrumenten als cameratoezicht.

127

Waaruit zal de verbreding van de materiele toetsingsgronden van de Wet Bibob bestaan?

Thans heeft het bureau BIBOB tot taak het openbaar bestuur op verzoek te adviseren over de mate van gevaar dat een overheidsopdracht (aanbesteding), subsidie of vergunning wordt misbruikt ten behoeve van criminele activiteiten. Het advies stelt het bestuursorgaan in staat om op aanvragen om subsidies en/of vergunningen negatief te beslissen, indien het gevaar bestaat dat strafbare feiten zullen worden gepleegd met gebruikmaking van de aangevraagde vergunning of het gevaar bestaat dat met gebruikmaking van de beschikking geld wordt witgewassen. Hetzelfde criterium kan ook worden gehanteerd voor het intrekken van de vergunning. Ook kunnen overheidsopdrachten niet worden vergund en overeenkomsten ontbonden indien bedrijven voldoen aan het gevaarscriterium. Het zogenaamde BIBOB criterium wordt toegepast in een aantal nader bij wet geregelde gevallen, zoals de transport-, horeca-, milieu-, en bouwsector. Verder wordt BIBOB ingezet in andere kwetsbare branches zoals daar zijn: bordelen, coffeeshops, alsmede bedrijven waarin substanties als bedoeld in de Opiumwet worden geproduceerd, verwerkt of verhandeld. Gedacht kan worden aan een verbreding van de sectoren waarvoor het BIBOB-instrument kan worden ingezet; alsmede aan een verruiming van het criterium om aanvragen af te wijzen of vergunningen te kunnen intrekken.

128 en 129

Hoe verhoudt het te ontwikkelen verbod op apologie zich tot de vrijheid van meningsuiting? Aangezien deze brief betrekking heeft op terrorismebestrijding, waarom wordt dan ook een verbod op het verheerlijken van andersoortige ernstige misdrijven voorgesteld?

Hoe zou moeten worden beoordeeld dat sprake is van verheerlijking van juist een terroristisch misdrijf? Kan het prijzen van de «Palestijnse vrijheidsstrijd» hier bijvoorbeeld ook onder vallen? Kan het beoordelingscriterium «terrorisme» nader worden ingevuld?

Inzake de vraag hoe het verbod op apologie zich verhoudt tot de vrijheid van meningsuiting wordt u verwezen naar het antwoord op vraag 122. Het heeft de voorkeur om bij gelegenheid van de schriftelijke en mondelinge behandeling van het wetsvoorstel nader in te gaan op begrenzingen van de toepasselijkheid van de voorgestelde strafbaarstelling. Overigens is het zo dat in de brief geen uitbreiding tot andere dan terroristische misdrijven, voor de interpretatie van welk begrip artikel 83 Sr leidend is, wordt voorgesteld.

130

Denkt de regering dat potentiële terroristen zich desgevraagd (periodiek) bij het politiebureau zullen melden? Is de gedachte, dat door een periodieke meldingsplicht op het politiebureau of door het opleggen van bepaalde verboden, (potentiële) terroristen ervan zal weerhouden om terroristische activiteiten te ontplooien, niet naïef? Is overwogen om betrokken direct zonder tussenkomst van de rechter vast te zetten dan wel met een elektronische enkel- of polsband onder huisarrest te plaatsen, naar analogie van de situatie in het Verenigd Koninkrijk?

De periodieke melding bij het politiebureau is geen vriendelijk noch vrijblijvend verzoek, maar een opgelegde plicht. Het niet nakomen van deze verplichting is in artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht strafbaar gesteld.

Natuurlijk kan geen garantie worden gegeven dat een meldingsplicht of gebiedsverbod iemand ervan zal weerhouden terroristische activiteiten te ontplooien. De maatregelen moeten dan ook niet op zich zelf worden beschouwd, maar zijn onderdeel van een pakket aan maatregelen ter bestrijding van terrorisme. Enerzijds gaat het daarbij om nieuwe wetgeving, anderzijds om een uitbreiding van de capaciteit van de inlichtingen- en opsporingsdiensten en andere beleidsintensiveringen. Feitelijk optreden, strafrechtelijk optreden en bestuurlijk optreden moeten in onderling verband worden beschouwd.

131

Kan worden uitgelegd in termen van kwetsbaarheid, risico's en de intensiteit van het gebruik waarom de structurele fouilleringsbevoegdheid wel structureel op het publieke deel van luchthaven Schiphol gaat gelden, maar bijvoorbeeld niet op het publieke deel van het Rotterdamse havengebied en het gebied van Utrecht Centraal Station/ Hoog Catharijne?

Evenals in antwoord op vraag 110 is aangegeven, heeft het ook hier de voorkeur bij gelegenheid van de schriftelijke en mondelinge behandeling van het wetsvoorstel dat onder meer betrekking heeft op de aanwijzing van veiligheidsrisicogebieden, nader in te gaan op de daarop betrekking hebbende onderwerpen die in onderhavige vraag aan de orde worden gesteld.

132

Waarom leidt het bezoeken van een buitenlands trainingskamp niet tot denaturalisatie?

De Rijkswet op het Nederlandschap kent verlies van het Nederlandschap voor de Nederlander die zich vrijwillig in vreemde krijgsdienst begeeft van een staat die betrokken is bij gevechtshandelingen tegen het Koninkrijk dan wel tegen een bondgenootschap waarvan het Koninkrijk lid is. Deze verliesgrond is in overeenstemming met artikel 7 van het Europees Nationaliteitsverdrag, dat intrekking toestaat indien een persoon vrijwillig in vreemde krijgsdienst treedt, tenzij staatloosheid daarvan het gevolg is. De toelichting bij het Verdrag maakt duidelijk dat het artikel verwijst naar personen die in vreemde krijgsdienst treden als beroeps-soldaat. Bezoek aan een buitenlands trainingskamp zal dan ook alleen dan tot verlies van het Nederlandschap kunnen leiden indien het een trainingskamp betreft van een buitenlandse mogendheid, waarin de Nederlander beroepsmatig aanwezig is, en alleen dan als de betrokkene door het verlies niet stateloos wordt. Zie overigens ook het antwoord op vraag 112.

133

Hoe wordt het voornemen uitgewerkt om in het bestuursrechterlijk instrumentarium een beroepsverbod op te nemen? En hoe wordt in dat verband afgebakend wat onder een imam wordt verstaan?

Het voornemen is niet gericht op het introduceren van een bestuurlijk beroepsverbod. De gedachte is, enkele in het strafrecht bestaande mogelijkheden om bij recidive, de veroordeelde uit zijn beroep te ontzetten (vgl. bijvoorbeeld artikel 132, derde lid, Sr), ook bij de eerste veroordeling open te stellen, en de reikwijdte van deze ontzettingmogelijkheid in beperkte mate uit te breiden. Deze voorstellen zullen worden opgenomen in hetzelfde wetsvoorstel als dat waarin wordt voorgesteld apologie strafbaar te stellen.

134

Wil de regering dat een verbod op apologie ook betrekking kan hebben op een nog te plegen ernstig misdrijf of terroristisch misdrijf?

De toegevoegde waarde van een strafbaarstelling van apologie zit daarin dat de beoogde strafbaarstelling ziet op het verheerlijken van ernstige terroristische misdrijven die in het verleden zijn gepleegd; dat is thans als zodanig niet expliciet strafbaar gesteld. Bij het verheerlijken van een nog te plegen misdrijf komt in veel gevallen ook de strafbaarstelling van opruiing in beeld (vgl. HR 26 juni 1916, NJ 1916, 703).

135

Hoe verhoudt een beroepsverbod bij het aanzetten tot haat zich tot de vrijheid om een beroep uit te oefenen?

De mogelijkheid om de veroordeelde uit het recht zijn beroep uit te oefenen, te ontzetten (artikel 28, eerste lid, onder 5e, Sr) is bij tal van delicten geopend. Zo kan worden gewezen op artikel 176, eerste lid, Sr, dat oplegging van deze bijkomende straf bij veroordeling wegens elk misdrijf in deze titel strafbaar gesteld, ook de culpose misdrijven, mogelijk maakt. De voorgestelde verruiming van de toepasselijkheid van deze bijkomende straf impliceert derhalve geenszins een principiële wijziging.

136

De regering wil maatregelen kunnen treffen op grond van contacten of activiteiten die «van dusdanige aard zijn dat maatregelen gerechtvaardigd zijn», kan dit criterium nader worden gedefinieerd? Ligt bij een dusdanig vaag criterium willekeur niet op de loer? Is het de bedoeling dat dit instrument

alleen wordt ingezet ter bestrijding van terrorisme of ook van andere misdrijven? Hoe worden terroristische misdrijven afgegrensd van andere ernstige misdrijven?

De in de brief genoemde maatregelen – de verplichting zich periodiek te melden op het politiebureau dan wel een verbod zich te bevinden in de nabijheid van bepaalde personen of objecten – kunnen worden getroffen jegens personen die op grond van contacten, activiteiten of andere aanwijzingen aanleiding geven tot het vermoeden dat zij op enigerlei wijze in relatie kunnen worden gebracht met terroristische activiteiten en daarmee een potentieel gevaar vormen. Voorbeelden van dergelijke contacten, activiteiten of andere aanwijzingen hebben wij in de brief genoemd. In het voor te bereiden wetsvoorstel zal dit criterium nader worden uitgewerkt. Uiteraard gebeurt dit zodanig dat van willekeur bij het treffen van maatregelen geen sprake kan zijn. Een extra waarborg daarvoor zal gelegen zijn in de beroepsgang bij de bestuursrechter die voor de betrokkene openstaat.

De bedoelde maatregelen zullen uitsluitend worden getroffen met het oog op terrorismebestrijding. Het ligt voor de hand om ter afbakening daarvan aan te haken bij de definitie van terroristisch oogmerk in het nieuwe artikel 83a Wetboek van Strafrecht.

137

Verwacht de regering een verbod op het zich ophouden bij bepaalde personen of gebouwen te kunnen handhaven?

Zie het antwoord op vraag 126.

138

Kan aan de Kamer een lijst worden gegeven van de namen van de 25 moskeeën in Nederland, die zoals de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties eerder heeft aangegeven, radicaal zijn? Kan hetzelfde gebeuren ten aanzien van de radicale imams in Nederland?

Zie de beantwoording van vraag 94. Om operationele en privacy-redenen kan het kabinet niet ingaan op (het onderzoek naar) specifieke personen. Indien relevant worden deze persoonsgegevens gedeeld met de competente autoriteiten.

139

Op welke wijze zullen organisaties die worden beschouwd als anti-integratief in kennis worden gesteld van dit feit en zich kunnen verweren tegen deze aantijging?

Deze organisaties zullen merken dat de Nederlandse overheid extra aandacht heeft voor hun activiteiten. Deze aandacht zal blijken uit gesprekken die zullen worden gevoerd tussen besturen en het lokale gezag, uit verscherping van toezicht op wet- en regelgeving en controles die worden uitgevoerd. Om operationele redenen kan in algemene zin geen mededeling worden gedaan over namen van organisaties die onderwerp van deze speciale belangstelling zijn. Te veel openbaarheid over de organisaties waartoe de aanpak zich uitstrekt zou het bereiken van resultaat kunnen belemmeren.

140

Hoe zal de regering afdwingen dat een bestuur van een organisatie die zich bezighoudt met anti-integratieve activiteiten of die een broedplaats voor radicalisering, zich uitspreekt voor de normen en waarden van de Nederlandse samenleving? Wat is de sanctie indien men zich niet conform uitspreekt? Hoe duurzaam zal een dergelijke koerswijziging kunnen zijn en

hoe kan dit gemeten worden? Waarom worden de imams die het radicaliseringsproces bevorderen niet direct strafrechtelijk- en vreemdeling-rechtelijk aangepakt?

Het doel van het interveniëren is het beteugelen van vastgestelde radicaliseringsprocessen en het creëren van een transparant functioneren bij de betreffende organisaties. Het interveniëren zoals uiteengezet is bedoeld voor situaties waarin strafrechtelijk optreden (nog) niet mogelijk is. Het gaat om plaatsen waar het radicaliseringsproces nog te keren is. Door het plegen van interventies wordt het bieden van de gelegenheid of toestaan anti-integratieve activiteiten onder de vlag van de organisatie en het daarvoor fungeren als aantrekkelijke omgeving voor radicalisering en het optreden van rekruteurs ontmoedigd of feitelijk onmogelijk gemaakt. Op het moment dat personen dusdanig radicaliseren dat zij bereid zijn of zelfs daadwerkelijk over zullen gaan tot gebruik van gewelddadige middelen dan zal via het strafrecht worden ingegrepen. Toepassing van het vreemdelingenrechtelijke instrumentarium behoort altijd nadrukkelijk tot de mogelijkheden.

141

Is de regering bereid een verplichting tot het preken in moskeeën in de Nederlandse taal per direct in te voeren? Zo neen, waarom niet?

Het beginsel van scheiding van kerk en staat brengt met zich dat de staat zich dient te onthouden van elke bemoeienis met de belijdenis van godsdienst of levensovertuiging, tenzij de wet wordt overtreden. Tal van godsdiensten gebruiken een vreemde taal: Hebreeuws, Latijn, Engels, Frans, enz. In het kader van de integratie kan het gewenst zijn dat de Nederlandse taal wordt gebruikt. In het kader van integratiebeleid zal dit de betrokken organisaties onder ogen worden gebracht.

142

Naar welke stichtingen en moskeeën wordt de aanpak van de pilot van het NCTb uitgebreid?

Zie antwoord op vraag 139. Om operationele redenen kunnen hierover geen mededelingen worden gedaan.

143

Is de regering van mening dat de Nederlandse burgers ingelicht dienen te worden over de exacte locatie van radicaliseringshaarden in Nederland? En is de regering van mening dat deze radicaliseringshaarden preventief aangepakt dienen te worden voordat terroristische acties het gevolg zijn? Zo niet, op welk moment zouden er wel preventief maatregelen getroffen worden tegen deze kruivaten van radicalisering?

De radicaliseringshaarden worden preventief aangepakt in Nederland volgens de methodiek die is omschreven in de brief van 24 januari 2005. Het gaat hier niet om haarden waar aan terrorisme gerelateerde plannen worden gesmeed. Het gaat om het keren van radicaal gedachtegoed nu dit nog te keren valt. Daar waar terroristische acties worden voorbereid wordt uiteraard direct (strafrechtelijk) ingegrepen. De burgers dienen hierover niet te worden geïnformeerd.

144

Welke prioriteitstelling wordt gehanteerd bij het voorgenomen wetgevingspakket en kan deze prioriteitstelling worden beargumenteerd?

Het onderwerp terrorisme staat zoals bekend zeer hoog op de lijst van prioriteiten van het kabinet. Er wordt alles in het werk gesteld om zorg te

dragen dat waar wetgeving nodig is deze zonder onnodige vertraging en tegelijkertijd met de vereiste zorgvuldigheid wordt voorbereid en bij Uw Kamer wordt ingediend.

145

Welk beslag legt dit wetgevingspakket op de beschikbare capaciteit?

De prioriteit van het onderwerp terrorismebestrijding zal in de ter beschikking gestelde menskracht tot uitdrukking worden gebracht teneinde de wetgeving tijdig bij Uw Kamer in te dienen.

146

Hoe wordt de kwaliteit van deze wetgevingsvoorstellen gewaarborgd?

In het bijzonder voor deze wetgeving geldt dat deze zorgvuldig dient te worden voorbereid. Niemand is gebaat bij wetgeving die geen stand houdt voor de rechter of wetgeving die niet hanteerbaar is. De wetgeving dient dan ook te voldoen aan eisen van rechtszekerheid, rechtsgelijkheid, effectiviteit, efficiency, consistentie, proportionaliteit, doorzichtigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Het wetsvoorstel dient voorts aan de Raad van State voor advies worden voorgelegd.

147

Wanneer zal de «groep van 150» personen die door de AIVD worden gevolgd vanwege hun radicale en islamo-fascistische inslag en bereidheid hiervoor geweld te gebruiken, preventief worden opgepakt, eventueel onder gebruikmaking van artikel 103 van de Grondwet, en ter bescherming van de Nederlandse burgers en gezinnen?

Zie het antwoord op vraag 23.

148

Hoe zal de regering omgaan met de grote groep – hoewel een minderheid van de moslimpopulatie in Nederland – islamieten in ons land die hebben gekozen respectievelijk sympathiek staan ten opzichte van de radicale islam? Kan daarbij ook worden ingegaan op repressieve maatregelen zoals denaturalisatie en uitzetting?

Personen die zich op grond van hun keuze voor de «radicale islam» bezighouden met de voorbereiding of uitvoering van terroristische activiteiten vallen onder de maatregelen die zijn genomen in het kader van de intensivering van de aanpak van terrorisme zoals die in de terrorismebrief nader zijn omschreven. Sympathie voor de radicale islam is geen object van deze maatregelen. Derhalve zijn denaturalisatie en uitzetting in dit verband niet aan de orde. Wel is er beleid dat zich specifiek richt op het wegnemen van voedingsbodems voor radicalisme. Dit gebeurt langs de weg van het versterken van maatschappelijke betrokkenheid en steun voor de beginselen van de democratische rechtsstaat. Een plan van aanpak hiervoor zal binnenkort aan de Kamer worden gepresenteerd (zie hiervoor ook de antwoorden op de vragen 97 en 101).

149

Kan de regering uiteenzetten: hoeveel radicale moskeeën al zijn gesloten, hoeveel radicale moskeestichtingen al zijn ontbonden, hoeveel radicale imams al zijn gearresteerd respectievelijk gednaturaliseerd en uitgezet en hoeveel radicale moslims zijn gearresteerd en gednaturaliseerd en uitgezet?

Maatregelen en beslissingen als het sluiten van radicale moskeeën of het ontbinden van moskeestichtingen zijn tot op heden nog niet noodzakelijk

geweest. Indien dat wel het geval is zal hiertoe vanzelfsprekend worden overgegaan.

Zoals gezegd in het antwoord op vraag 33 is tegen de stichting Al Hara-main een verzoek tot primair verboden verklaren en ontbinden (2:20 BW) en subsidiair ontbinding (2:301 BW) ingediend. Deze zaak is thans nog onder de rechter. Overigens zij opgemerkt dat wetgeving in voorbereiding is om het in de toekomst mogelijk te maken organisaties die op de bevrozingslijst van de EU zijn geplaatst in Nederland van rechtswege te verbieden. Uw Kamer is hierover eerder geïnformeerd.

Van radicale imams wordt gekeken wat hun verblijfstitel in Nederland is. Als deze imams geen geldige verblijfstitel hebben, zullen zij uit Nederland worden verwijderd. Waar mogelijk wordt geestelijken die een anti-westerse en anti integratief gedachtegoed verkondigen geweerd uit Nederland en tijdelijke verblijfsvergunningen worden ingetrokken. Het is niet mogelijk om aan te geven tegen welke imams deze maatregelen zich richten.

150

Welke criteria gaat de IND hanteren om ongewenste gastsprekers te verwijderen? Welke criteria zal de IND hanteren om gastsprekers toe te laten voor een kort verblijf?

Bij de toelating en beëindiging van kort verblijf geldt evenzeer als bij lang verblijf het criterium van gevaar voor de openbare orde of nationale veiligheid. Bij de toelating van gastsprekers bestaat bovendien de mogelijkheid om een voorschrift te verbinden aan de visumverlening; indien er gegronde reden is te vrezen voor politieke activiteiten die gevaar opleveren voor de openbare orde, de nationale veiligheid of de internationale betrekkingen.

Aan een vreemdeling die voornemens is in het openbaar een spreekbeurt of voordracht te vervullen kan, op aanwijzing van de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, de volgende mededeling worden gedaan: «Bij het vervullen van uw spreekbeurt, voordracht enz. dient u zich te onthouden van uitlatingen die gevaar op kunnen leveren voor verstoring van de Nederlandse democratische samenleving dan wel een bedreiging vormen voor de goede betrekkingen van het Koninkrijk met andere mogendheden.» De in Nederland gevestigde organisatie die het optreden voorbereidt, wordt door de IND dienovereenkomstig ingelicht. Op de naleving hiervan wordt toegezien.

151

Welke precieze taak heeft het kabinet voor ogen als het gaat om de door haar genoemde wijkagent, in het kader van terrorismebestrijding? Zijn wijkagenten voldoende opgeleid om toezicht kunnen houden op radicaliseringsprocessen onder moslims?

Onderdeel van het takenpakket van een wijkagent is het opbouwen van een informatiepositie in de buurt. Dit kan signalen opleveren die wijzen op mogelijke radicalisering. Op dit moment wordt gewerkt aan het op peil brengen (onder meer door voorlichtingsbijeenkomsten van de AIVD) van de kennis bij wijkagenten (maar ook bij andere instellingen, zoals gezondheidszorg en scholen) over verschijningsvormen en kenmerken van radicaliseringsprocessen in wijken.

152

Kan de regering inzicht geven hoe effectief de onderling samenhangende maatregelen tegen het radicaliseringproces tot nu toe zijn gebleken?

In de onder regie van de NCTb gehouden pilot is gebleken dat de multidisciplinaire aanpak perspectief en meerwaarde heeft. Op basis van deze

constatering heeft het kabinet besloten de werkwijze te verbreden en toe te gaan passen op andere organisaties waar dezelfde processen van radicalisering worden waargenomen. Een algemene uitspraak over de effectiviteit van de aanpak nog niet mogelijk.

153

Als niet kan worden meegedeeld welke radicaliseringshaarden voorwerp van onderzoek zijn, kan dan wel worden gezegd om hoeveel (potentiële) haarden het gaat?

Zoals in de brief van 24 januari 2005 reeds is aangegeven kan om operationele redenen geen inzage worden gegeven welke radicaliseringshaarden onderwerp zijn van onderzoek.

154

Is voldoende capaciteit beschikbaar om van al de radicaliseringshaarden een vergelijkbare multidisciplinaire case studie te maken?

Het antwoord op deze vraag is afhankelijk van de resultaten van de inventarisatie, de aard en omvang van de organisatie(s) en de uitkomst van de afweging welk op maat gesneden pakket van maatregelen en voorzieningen wordt ingezet. De projectgewijze aanpak en betrokkenheid van alle relevante instanties daarbij waarborgt dat een voor een vastgesteld interventietraject voldoende capaciteit beschikbaar zal zijn.

155

Gaan politie, Justitie of andere instanties ook zelf actief op zoek naar nieuw illegaal (radicaal/terroristisch) materiaal op het internet, of wordt dit uitsluitend overgelaten aan de – oplettende – burger? Hoe wordt verkomen dat in het buitenland «gehost» illegaal materiaal via het internet toch Nederland bereikt?

De politie verricht uiteraard ook onderzoek op het internet. Het valt niet te voorkomen dat in het buitenland «gehost» materiaal Nederland bereikt. Bereiken is in geval overigens niet de juiste term: vanuit Nederland kun iedereen via het Internet toegang krijgen tot informatie die zich feitelijk in het buitenland bevindt. Die toegang is op geen enkele wijze tegen te gaan.

156

Waarom hakt de regering geen knopen door maar «beraadt» zij zich op aanpassingen van de wetgeving? Kan de regering nu al aangeven welke wetgeving aangepast zou kunnen en moeten worden naar aanleiding van de ervaringen die worden opgedaan bij het gebruik van «verstoren» door de verschillende diensten?

De voorgestelde maatregelen worden opgesomd in paragraaf 5.2 van de brief van 24 januari 2005. Wij beraden ons thans op de uitwerking van deze maatregelen. Met het verstoren is nog niet genoeg ervaring opgedaan om nu al te kunnen aangeven welke wetgeving aangepast moet worden.

157

Wie zal uiteindelijk verantwoordelijk zijn voor een notice en takedown procedure, en voor de inhoud van de gehoste website? Zullen de provider en host hiervoor verantwoordelijk worden gehouden?

De notice and takedown procedure, althans het ontwikkelen daarvan, is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid en providers. Uiteindelijk zijn het de providers die als tussenpersoon onder bepaalde voor-

waarden aansprakelijk zijn voor de informatie die zij «hosten». Daarmee heeft de provider, in ieder geval op het moment dat hij kennis heeft van de onrechtmatigheid van de door hem «gehoste» informatie, mede een verantwoordelijkheid voor de inhoud daarvan.

158

Hoeveel radicale internetsites zijn er de afgelopen maanden al uit de lucht gehaald? Kan de regering actiever en daadkrachtiger zijn dan het enkel voeren van gesprekken met de branchevereniging van Internet Service Providers?

Op deze korte termijn is het niet mogelijk gebleken de gevraagde gegevens te genereren. Uw Kamer zal tijdens het plenaire debat op 9 februari a.s. hierover worden geïnformeerd.

159

In hoeverre is er sprake van een verplichting voor de provider om op basis van een «notice» de betreffende informatie weg te halen?

Er is geen verplichting. Notice and takedown is bedoeld om op een snelle en efficiënte manier informatie van het internet te verwijderen. Als stok achter de deur is er in geval van strafrechtelijk onrechtmatig materiaal het bevel ex artikel 54a Sr. De officier van justitie kan op machtiging van de rechter-commissaris de provider bevelen de betreffende onrechtmatige informatie ontoegankelijk te maken. Bij civielrechtelijk onrechtmatige informatie zal de rechter moeten uitspreken dat de informatie onrechtmatig is en verwijderd dient te worden.

160

Betekent de opmerking dat «het kabinet zich beraadt op die aanpassingen van de wetgeving» dat weer andere of aanvullende wetgeving worden overwogen dan onder 5.2 en 5.3 is aangegeven en zo ja, kan dat dan nader worden toegelicht?

De passages in paragraaf 5.2 en 5.3 van de brief van 24 januari 2005 die zien op nieuwe wetgeving bevatten een beschrijving van de uitbreiding van de mogelijkheden tot optreden die het kabinet noodzakelijk acht in het kader van de terrorismebestrijding. Hiervoor zal wijziging van de wetgeving nodig zijn. Op dit moment wordt ten aanzien van de voorgestelde bestuurlijke maatregelen onderzocht op welke wijze deze maatregelen in de wetgeving kunnen worden geïncorporeerd, om er voor te zorgen dat de maatregelen het grootst mogelijke effect zullen sorteren.

161

Wat wordt verstaan onder «illegale informatie» op het internet?

Illegale informatie is informatie die hetzij strafrechtelijk hetzij civielrechtelijk onrechtmatig is.

162

Wat dient te worden verstaan onder «schadelijke» informatie op het internet? Hoe verhoudt het door de overheid weren van «schadelijke» informatie op internet zich tot de vrijheid van meningsuiting?

Schadelijk informatie is die informatie die niet onrechtmatig is, maar wel de belangen van bijvoorbeeld de overheid of bepaalde bevolkingsgroepen ernstig «schaadt». Bij dit soort informatie kan ook geen sprake zijn van een plicht tot verwijdering. Veeleer wordt een beroep gedaan op het fatsoen of maatschappelijk verantwoord handelen van de provider. De vrijheid van meningsuiting is hierbij naar onze mening niet in het geding.

163

De regering stelt dat als het gaat om de aanpak van terrorismefinanciering op dit moment een verdere uitwerking en coördinatie van die maatregelen plaatsvindt. Gekeken wordt bijvoorbeeld naar de publicatieplicht van stichtingen. Waarom is dit alles niet reeds ten uitvoer gebracht?

Een voorstel voor een publicatieplicht voor de hier bedoelde groep stichtingen zal worden opgenomen in de eerstvolgende voortgangsrapportage. Deze zal binnen afzienbare tijd aan Uw Kamer worden aangeboden. Een publicatieplicht voor stichtingen eventueel aangevuld met een verplichte accountantsverklaring is allereerst aangekondigd in de nota bestrijding misbruik van non-profitinstellingen d.d. 14 juli 2004 en is sindsdien onderwerp van studie binnen de interdepartementale werkgroep non-profitinstellingen en terrorismefinanciering. Het gaat hier evenwel om een complexe materie, niet alleen inhoudelijk maar met name ook qua uitvoering. Bedacht moet worden dat het hier om een potentiële doelgroep gaat van ruim 100 000 stichtingen, waarvan het merendeel bona fide is en dat het opleggen van extra administratieve verplichtingen aan een dergelijke omvangrijke groep verstrekkende consequenties heeft. Niet alleen voor de stichtingen zelf, maar bijvoorbeeld ook voor de overheid en de Kamers van Koophandel die informatie zouden moeten gaan verwerken. Gestreefd en gezocht wordt naar een oplossing die is gebaseerd op een zorgvuldige afweging tussen het te bereiken doel en de daarvoor in te zetten middelen. Een voorstel voor een publicatieplicht voor de hier bedoelde groep stichtingen zal worden opgenomen in de eerstvolgende voortgangsrapportage.

164

Wat zal worden ondernomen tegen radicaliserende televisie- en radio-uitzendingen die vanuit het buitenland tot ons komen?

Zie het antwoord op vraag 13.

165

Wanneer is voor het eerst aangekondigd dat wordt bekeken hoe ondermeer een publicatieplicht van jaarrekeningen van stichtingen kan worden vormgegeven? Waarom verloopt dit zo traag? En wanneer wordt hier definitief duidelijkheid over geschaft?

Zie het antwoord op vraag 163.

166

Hoever is de internationale samenwerking gevorderd om bedreigingen en radicale uitingen op internet tegen te gaan en te verwijderen en wat doen we met name als websites zich vanuit het buitenland op Nederland richten? Welke knelpunten doen zich hierbij voor? Wat gaat de AIVD concreet doen om haatzaaiende websites te ontregelen?

Het fenomeen van dreigingen en radicale uitingen via internet heeft de aandacht van de internationale inlichtingen- en veiligheidsgemeenschap. Over wat de AIVD concreet doet om haatzaaiende websites te ontregelen kunnen in het openbaar geen mededelingen worden gedaan.

167

Wordt bij het systeem van «notice and take down» internationaal samengewerkt? Zou de overheid ook de bevoegdheid moeten krijgen om bepaalde informatie van internet dwingend te (laten) verwijderen? Zal het systeem van «notice and take down» uitsluitend gelden voor radicale uitingen in verband met terrorisme of ook voor andere radicale uitingen?

Er is wel belangstelling getoond door andere lidstaten binnen de EU voor het Nederlandse initiatief, maar tot concrete samenwerking met landen is het nog niet gekomen. Op grond van artikel 54a Sr kan de officier van justitie, op machtiging van de rechter-commissaris, bevelen dat bepaalde informatie ontoegankelijk gemaakt dient te worden. De mogelijkheid om strafrechtelijk onrechtmatige informatie van internet dwingend te laten verwijderen bestaat derhalve al. Notice and takedown beoogt een snelle en efficiënte procedure voor het verwijderen van informatie te realiseren. Onrechtmatige informatie wordt direct ter kennis van de provider gebracht die op basis van die kennisgeving overgaat tot verwijdering van de informatie. De formele procedure via officier van justitie en rechter-commissaris wordt toegepast als de provider ondanks de notice de informatie weigert te verwijderen. De notice and takedown procedure zal worden toegepast op alle strafbare uitingen.

168

Hoeveel menskracht komt beschikbaar voor het tegengaan van misbruik van goede doelen/stichtingen en wat zijn de concrete prestaties die op dit vlak moeten worden bereikt?

Vooralsnog dient deze taak te worden uitgevoerd binnen de staande organisatie. Er zijn echter extra middelen ter beschikking gesteld aan het Openbaar Ministerie in de strijd tegen het terrorisme. Een deel hiervan zal gebruikt worden voor intensivering van de opsporing alsook het gebruik van de civiele taken bij mogelijk malafide stichtingen. In de in het antwoord op vraag 163 genoemde voortgangsrapportage zal het kabinet op eventuele aanvullende maatregelen op het terrein van misbruikbestrijding via non-profitinstellingen ingaan. In de rapportage zal ook een overzicht van de voorgenomen streefdoelen worden opgenomen.

169

Wat zijn op dit moment – als het gaat om samenwerking tussen internationale diensten en instanties – de drie grootste knelpunten?

De drie grootste knelpunten in de samenwerking zijn tevens als prioriteiten aangemerkt in het EU Actieplan Terrorismebestrijding. Het gaat allereerst om de uitwisseling van informatie tussen diensten. Hiertoe is een besluit van de Europese Commissie aangenomen in december op het gebied van strafbare feiten van terroristische aard dat een omvangrijke informatie-uitwisseling regelt tussen lidstaten en de organen van de EU die bevoegd zijn voor terrorismebestrijding. Daarnaast dient de operationele samenwerking tussen inlichtingen en veiligheidsdiensten vermeld te worden. Dit is veelvuldig aan de orde geweest in de JBZ Raad. Belangrijk hierbij is de uitbreiding van het Situation Center van het Raadssecretariaat en de aansluiting van de veiligheidsdiensten aan het SitCen. Tevens is de Counter Terrorism Task force van Europol opnieuw ingesteld. Het laatste knelpunt betreft de samenwerking tussen lidstaten en Europol. In het interim-rapport wederzijdse evaluaties wordt verbeterde samenwerking met Europol als aanbeveling geïdentificeerd. Lidstaten dienen o.a. optimaal gebruik te maken en informatie te leveren aan de analytische work files van Europol. Het Besluit inzake strafbare feiten van terroristische aard verbetert de samenwerking tussen nationale diensten en Europol.

170

Wat zijn op dit moment – als het gaat om samenwerking tussen nationale diensten en instanties – de drie grootste knelpunten?

In de brief van het kabinet van 10 september 2004 wordt aangegeven dat voor een doeltreffende aanpak van de terrorismebestrijding (en impliciet daarmee het wegnemen van belemmeringen en knelpunten daarvoor) in Nederland essentieel is dat:

- één gemeenschappelijk strategisch conceptueel beleidskader, internationaal afgestemd, is vastgesteld dat bepalend is voor het stellen van prioriteiten in beleid en advies;
- één centrale instantie als spin in het web functioneert om de noodzakelijke samenwerking, regie en doorzettingsmacht te organiseren en operationaliseren;
- informatie door derden verzameld wordt gecombineerd, veredeld en door degenen die daarover dienen te beschikken wordt gebruikt;
- een op de ernst afgestemd bestuurlijke en wettelijk instrumentarium wordt geregeld waarin de noodzakelijke bevoegdheden met betrekking tot terrorismebestrijding is vastgelegd.

Onder regie van de NCTb wordt aan de realisatie van deze punten invulling gegeven waardoor de samenwerking, zoals nadrukkelijk beoogt, op het vereiste, hogere niveau zal uitkomen.

171

Zijn er claims gedaan in het kader van terrorismebestrijding die niet zijn gehonoreerd? Zo ja, welke en waarom?

Zoals uit het financiële overzicht bij de brief van 24 januari jl. blijkt is een bedrag oplopend tot 15 mln. gereserveerd op de aanvullende post. Dit houdt verband met het feit dat voor zowel de enveloppe analyse als de enveloppe strafrechtketen een aantal claims niet onmiddellijk zijn gehonoreerd. Voor de enveloppe strafrechtketen is daarvoor doorslaggevend geweest dat eventuele effecten in de strafrechtketen van de in de brief beschreven intensiveringen op voorhand niet goed zijn in te schatten. Het kabinet heeft er dan ook voor gekozen hiervoor in eerste instantie wel financiële middelen te reserveren, maar niet onmiddellijk over te gaan tot honorering van ingediende claims. Ditzelfde argument geldt voor de enveloppe analyse; ook hier doet opgeld dat het kabinet een forse investering pleegt in additionele analysecapaciteit en dat het kabinet een financiële reservering heeft gedaan in afwachting van de resultaten van de opdracht die aan de NCTb is verstrekt om te bezien op welke wijze de thans beschikbare analysecapaciteit kan worden benut en welke leemtes er op dit terrein dan wellicht nog resteren.